

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ
ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ (2011 – 2015)
ОБЛАСТ ЯМБОЛ**

**МЕЖДИНЕН ПРЕГЛЕД
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА
РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ (2011 – 2015)
НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ**

I. Въведение

Настоящата междинна оценка за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Ямбол е етап от процеса на стратегическо планиране за развитието на социалните услуги, заложен в Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Ямбол (2011-2015).

Междинният преглед за напредъка на Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2015 г.) е изготвен на база Констативните доклади за напредъка на Общинските стратегии на всички общини в област Ямбол. С изготвянето на тези Констативни доклади, местните екипи разполагат със систематизирана картина на състоянието на услугите по отношение на постиженията и дефицитите в разкриването на планираните услуги като видове, брой и капацитет към средата на плановия период.

Междинният доклад обобщава наблюденията за изпълнението на планираните дейности в Областната стратегия, като се фокусира върху съпоставката на разкритите и липсващите услуги към края на 2013 г. За тази цел са използвани разнообразни източници на налична информация за развитието на услугите в област Ямбол през първия период на изпълнение на стратегията:

- одобрени годишни мониторингови доклади на ЗМО през 2011 г. и 2012 г. на Областната стратегия;
- текущи мониторингови доклади от посещения на социални услуги за приоритетни рискови групи от населението;
- анализи, аналитични доклади и информационни справки за социалните услуги в областта, изготвени от регионалните координатори по Проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище“;
- Областна стратегия и стратегии за развитие на социалните услуги в петте общини на областта, годишни планове за изпълнение на общинските стратегии през 2011 г., 2012 г. и 2013 г.;
- данни за социалните услуги от РДСП-Ямбол и дирекции „Социално подпомагане“, както и от общинските администрации;
- данни от Регионален инспекторат по образованието Ямбол.

На база анализа на дефицитите в съществуващата мрежа от услуги в областта и във всяка община на територията ѝ, се създава предпоставка за вземането на аргументирани решения за бъдещи действия.

Чрез настоящия доклад се дава ясна оценка за реализацията на основните задачи, които определят необходимостта от евентуална актуализация на стратегията през следващия период на изпълнение.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2011- 2015 г. за област Ямбол е съгласувана от Областния съвет за развитие на област Ямбол с решение, взето с Протокол № 12 от 28.10.2010 г. и е утвърдена от Областния управител на област Ямбол със Заповед № РД01/0125 от 08.11.2010 г.

Тя е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област Ямбол – областна администрация, общински администрации и съвети, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги, местни граждански организации (НПО), с техническа помощ от страна на УНИЦЕФ.

Стратегията е разработена въз основа на действащото законодателство в социалната сфера. Съобразена е с националните стратегически документи, които имат отношение към социалното подпомагане на хората в неравностойно социално положение и към социалната интеграция на хората с увреждания, както и с националните приоритети в развитието на социалните услуги, насочени преди всичко към деинституционализацията на деца и възрастни и децентрализацията на услугите.

Създаването на стратегията цели да се предостави цялостен комплексен модел на планиране, развиване и предоставяне на социални услуги на областно ниво като по този начин се спомогне за повишаване на ефективността и ефикасността на системата за социални услуги и използването на различни национални и структурните фондове на Европейския съюз. Стратегията определя областната рамка и параметрите на социалните услуги във всяка от общините на територията на областта като се обръща специално внимание на географската специфика на областта и многобройните отдалечени от общинските центрове населени места.

Приоритетните направления, по които работят общините в област Ямбол, са свързани с:

- **Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация**
- **Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа**
- **Развитие на капацитета за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги**
- **Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги**

При определяне източниците на финансиране на социалните услуги в област Ямбол приоритет се дава на държавно – делегираните услуги, съобразени с потребностите на рисковите групи в общините от област Ямбол. Основен източник на финансиране на социалните услуги в периода 2011 – 2015 година остава републиканския бюджет, като чрез него се финансира главно текущата издръжка на социалните заведения.

За проследяване на напредъка на изпълнението на областната и общинските стратегии за развитие на социалните услуги към Постоянната комисия по социална политика е създадено **Звено за мониторинг и оценка**. Поименният му състав е определен със Заповед № РД01/0122 от 31.07.2012 г. и актуализиран със Заповед № РД01/0101 от 09.10.2013 г.

II. Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено – за дългосрочни и комплексни интервенции като Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Ямбол.

Целите на мониторинга са:

- Да проследи динамиката и извърши оценка на действащите социални услуги и предприетите мерки за социално включване на територията на областта през 2012 г. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението;
- Да оцени напредъка спрямо планираните услуги и мерки в Областната стратегия, за изграждането на ефективна мрежа от достъпни и качествени социални услуги, осигуряващи възможност за повишаване качеството на живот на всички деца и лица, попаднали или живеещи в риск, чрез предоставяне на пълноценна грижа и създаване на условия за реалното им социално включване.

Конкретните задачи на системата за мониторинг и оценка са:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в област Ямбол, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на областно и общинско ниво, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/ услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – общини, външните доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Областната стратегия от гледна точка на целевите рискови групи.

Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантност – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните / вложените ресурси;
- Ефективността – оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целевите групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;
- Въздействието на Областната стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

4. Да осигури системното актуализиране на Областната стратегия, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;

- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групи и индивидуални потребности;
- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
- Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Областната стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общините и структурите, които изпълняват Стратегията. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Основният подход в процеса на мониторинг е участието, който включва и обратна връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

Задачи на Междинния преглед на Областната стратегия за развитие на социалните услуги:

- Да покаже картината на състоянието на услугите на областно и общинско ниво и да направи оценка на постиженията през първата половина от изпълнение на Областната стратегия
- Да очертае дефицитите в развитието на мрежата от услуги и посочи причини, фактори и трудности при осъществяването на планираната интервенция

Ключови въпроси на междинния преглед:

1. Актуалност на набелязаните в Областната стратегия приоритети към момента на междинната оценка.
2. Постигнати резултати през анализирания период.
3. Причини за неизпълнените цели в процеса на изпълнение на Стратегията; дефицити в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и планираната интервенция.
4. Необходимост от планиране на нови услуги и дейности, чрез които в по-голяма степен да бъдат постигнати целите на Областната стратегия през периода до 2015 г.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАЛОЖЕНИТЕ ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ, ЦЕЛИ И МЕРКИ В ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ 2011 – 2015 В ОБЛАСТ ЯМБОЛ ЗА 2013 ГОДИНА

Приоритетите и направленията на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на ключови/критични социални проблеми на жителите на областта. Приоритетните направления са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

I. УСЛУГИ ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА В РИСК

1. Приемна грижа

Социалната услуга „Приемна грижа“ дава възможност на много деца в риск или деца, отглеждани в специализирани институции да се отглеждат в сигурна среда, близка до семейната. Приемната грижа осигурява подкрепа на биологичните родители в кризисни ситуации и води до превенция на институционализацията на децата в страната.

За популяризиране на услугата през 2013 г., в партньорство с Български червен кръст, е проведена мащабна информационна кампания на територията на област Ямбол.

Общият брой приемни семейства се увеличава:

в края на 2012 година е 19,

в края на 2013 година е 26

С много добри темпове услугата се развива в община Елхово.

Постигнатите резултати са в няколко направления:

- По отношение на екипа на „Приемна грижа“ – той е добре обучен и познат в общността;
- По отношение на местната общност – започва да се променя нагласата на обществото към децата в риск като цяло, независимо дали се отглеждат в специализирана институция, в социална услуга – резидентен тип, или от родители с недостатъчен родителски капацитет. В резултат на това се увеличава броя на кандидатите да се реализират като приемни родители. Вследствие на информационните кампании проведени в общините в област Ямбол, интересът към социалната услуга „Приемна грижа“ се повишава.
- По отношение на междуинституционалното взаимодействие – утвърдиха се коректни партньорски взаимоотношения с всички институции, имащи отношение към закрилата на децата и повишаване на тяхното благосъстояние;
- По отношение на децата – за 45 деца в риск реалната житейска ситуация се промени в положителна насока и те намериха своите приемни семейства;
- По отношение на детските градини и училища, които посещават приемните деца – наблюдава се по-голямо разбиране и положително отношение от страна на персонала на заведенията, както и от страна на техните връстници чрез родителите им;

• Община Ямбол

Социалната услуга „Приемна грижа“ в Община Ямбол се реализира по Проект „И аз имам семейство“, Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.11-0001-C0001, като партньор на Агенцията за социално подпомагане от началото на 2012 г. Проектът е на стойност 14 990 037.70 лева и се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на ЕС. През 2013 г. срока на Проекта беше удължен до 31.05.2014 г., но със Заповед № РД08-23/04.03.2014 г. на Ивайло

Иванов – изпълнителен директор на АСП – от март 2014 г. срока на проект „И аз имам семейство” е удължен до 30.09.2014 г.

По проекта са консултирани и информирани общо над 20 семейства от Ямбол и Община Тунджа. За реализиране дейностите по Проекта и съвместните ангажименти, между двете общини е подписано партньорско споразумение от 19.09.2012 г. Към 31.12.2013 г. са приети заявления за кандидатстване на 8 кандидати за приемни семейства – 7 професионални и 1 доброволно приемно семейство.

Общо настанените деца в утвърдени приемни семейства до този момент са 5, като едно дете от тях е осиновено. В момента на територията на Община Ямбол и Община Тунджа по проект „И аз имам семейство“ в приемни семейства се отглеждат четири деца – три от тях са изведени от институция, а едно е настанено в условията на спешно настаняване.

Екипът по приемна грижа наблюдава ежемесечно адаптацията на децата, развитието им, както и изпълнението на ангажиментите на приемните родители. Социалните работници осигуряват редовни супервизии и консултации за приемните родители, сформирани са групи за самопомощ.

• **Община Тунджа**

Община „Тунджа” има сключено партньорско споразумение с община Ямбол по проект „И аз имам семейство”. Благодарение на неговата реализация приемните семейства в общината от 2 нарастнаха на 4, като последните две са в селата Генерал Тошево и Голям Манастир.

• **Община Елхово**

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. На 08.12.2011 г. е подписано партньорско споразумение на община Елхово с Агенцията за социално подпомагане в изпълнение на проект „И аз имам семейство” на територията на община Елхово. Екипът по проекта се състои от администратор, счетоводител и двама социални работника.

Проектът се реализира за период от м. септември 2011 г. до 31 май 2014 г.

През 2013 г. в приемни семейства са настанени общо 7 деца, от които едно е реинтегрирано в биологичното семейство, едно е осиновено и едно е настанено в ДДЛРГ. За четири приемни семейства с настанени деца проектът продължава.

2. Център за обществена подкрепа

ЦОП е комплекс от социални услуги, предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви. Целевите групи, които ползват услугите са: деца от 0 до 18 г. в риск и техните семейства, деца от 0 до 18 г. и техните семейства от общността, деца и младежи в специализирани институции или услуги от резидентен тип, младежи, напускащи специализирани институции или услуги от резидентен тип, бременни жени, родители/законни представители на дете в риск, кандидати за или вече одобрени приемни семейства, кандидати за или вече одобрени осиновители, други лица. ЦОП е услуга в общността, за която има определен единен стандарт като делегирана от държавата дейност, управлявана от общините.

- **ЦОП „Усмивка“ град Ямбол**

ЦОП „Усмивка“ е създаден през месец 11.2007 година по проект на община Ямбол на програма Фар. От 01.01.2009 година центърът е делегирана от държавата дейност с капацитет 50 ползватели.

През 2013г. няма промяна на услугите, които предоставя ЦОП. Това са :

- **семеино консултиране и подкрепа** – социални, правни, психо-социални и психологически консултации; подготовка на родителите да се грижат за децата си; на децата да преодоляват проблемите си;
- **превенция на насилието** и подкрепа на деца, жертви на малтретиране, насилие и negliжиране – социална и психотерапевтична работа с деца, жертви на насилие и техните семейства;
- **говорна терапия**
- **пре-натална и пост-натална грижа** – социално консултиране по време на бременността и в следродовия период на майки в риск да изоставят децата си. ЦОП „Усмивка“ има изнесена приемна за работа на терен в квартал с преобладаващо ромско население два пъти месечно.
- **семеино планиране** – консултации в сферата на репродуктивното здраве; контрацептивни методи; болести, предавани по полов път;
- **ресурсно подпомагане на деца с увреждания** – възможност за почасово пребиваване на децата в центъра с цел подкрепа и помощ за родителите на деца с увреждания. Услугите в центъра са насочени към психосоциално консултиране и подкрепа за деца с увреждания и техните семейства, психологически, социални, медицински и юридически консултации и интеграция на децата с увреждания. Освен в центъра услугите за децата с увреждания ще бъдат предоставяни и в дома на детето
- **превенция на отклоняващото се поведение при децата и работа с деца с отклоняващо се поведение** - консултиране и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение и семействата им; извънкласни занимания и дейности; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; образователни програми за опасностите и последиците от употребата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, трафик на хора, сексуална експлоатация, информиране по въпросите на насилие и пренебрежение и др.
- **превенция на отпадането от училище** - изграждане на мрежа за работа с педагогически съветници; организирането на занимания за застрашени от отпадане ученици; организиране на различни превантивни обучителни и занимателни дейности и ангажиране на учителите с тяхното изпълнение
- **деинституционализация и реинтеграция** - социална работа с деца, при които съществува възможност за връщане в семейна среда; работа с родителите, разширеното семейство и детето за възстановяване на връзките родители - дете; подкрепа и консултации за детето и семейството в периода след реинтеграцията.
- **обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция** - подкрепа при напускане на институциите, поради навършване на възраст; работа с децата, които се подготвят за напускане на институциите, за тяхната подготовка за самостоятелен живот и социална интеграция – обучение в различни умения, включване в образователни и професионални курсове;
- **обучение на приемни родители**
- **обучение на кандидат - осиновители**

ЦОП „Усмивка“ Ямбол предоставя освен индивидуални консултации на деца и техните родители, и групова работа с ползвателите: Ателие „Театър“, група „Спорт“, Арт ателие за децата от ДДЛРГ, Арт ателие „Ние творим“ и др.

През 2013 г. работи на пълен капацитет.

Добра практика реализирана и наложена през 2013 г. е развитието на доброволчеството.

- **Център за обществена подкрепа гр. Стралджа**

Услугата е разкрита от 01.10.2010 г. като делегирана от държавата дейност. Предназначена е за деца и семейства в риск, деца с увреждания, деца отпадащи от училище, деца с проблемно и отклоняващо се поведение, деца в риск от насилие, деца в риск от изоставяне, деца от МКБППМН, деца със СОП, деца със специални нужди на възраст до 18 години. Капацитетът на услугата е 15 деца от 7 до 18 годишна възраст.

Общият брой на ползвателите през 2012 г. е 23.

През 2013 година средно месечният брой **потребители е 21**. Услугите, които предлага центърът и през 2013 г. са: Превенция на отклоняващо се поведение при деца и работа с деца с отклоняващо се поведение; в подкрепа на образованието - индивидуална работа (работа с деца със СОП), групова работа, превенция на отпадането на децата от образователната система, работа с деца, отпаднали от образователната система; превенция на агресията сред подрастващите. Заедно с тези услуги се развива и културно-масова дейност. Разработен е културен календар. Децата посещават центъра по предварително изготвен график, два или три пъти седмично според нуждите.

3. Дневен център за деца с увреждания (ДЦДУ) град Ямбол

Дневният център за деца с увреждания предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата през деня, свързани с предоставянето на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, рехабилитационни потребности, организация на свободното време и личните контакти. Специалистите в ДЦДУ осигуряват професионална подкрепа и помощ в следните направления: психологична интервенция; учебно - възпитателна дейност; двигателна рехабилитация; логопедична терапия; здравни грижи.

Потребители в ДЦДУ са деца на възраст от 2 до 18 години с физически, интелектуални или множествени увреждания, както и техните родители. **Капацитетът на центъра е 30 места**. На децата се предоставя обучение по индивидуални програми, според възможностите на детето за придобиване на знания и умения в различните сфери. Основни цели са преодоляване на изолацията, разкриване и стимулиране на интересите и възможностите на детето, неговото личностно развитие. Услугите, които се предоставят включват и работа със семействата, в които се отглеждат деца с увреждания.

Услугите, които се предоставят в ДЦДУ са :

- целодневна или почасова услуга, според индивидуалните потребности и спецификата на физическото и психическото състояние на детето;
- групови и индивидуални педагогически консултации;
- социална работа с децата и техните семейства;
- придобиване на умения по ДЕЖ, социално - битови умения, според индивидуалните възможности на детето;
- педагогическа подкрепа за деца със СОП и с говорни проблеми;
- логопедична и говорна терапия за деца с нарушения в комуникацията;
- обучение в умения за социална интеграция;
- индивидуални психологически консултации;
- индивидуална рехабилитация;
- медицинска грижа – поддържащо лечение, назначено от лекуващ лекар или друг лекар - специалист;

След стартирането на услугите през 2014 г. в трите Центъра за настаняване от семеен тип, Дневният център за деца с увреждания ще предоставя подкрепящи услуги за децата нуждаещи се от такива.

4. Проект за социално включване „Общностен център - Ямбол за интегрирано предоставяне на социални услуги на деца и семейства в риск”.

В края на 2012 г. в к-с „Бенковски” беше изграден Общностен център. Той ще предлага интегрирани социални услуги за деца до 7 години и техните родители, чрез които ще се разшири и доизгради обхвата на създадената мрежа от социални услуги, която да обхване и отговори на потребностите на всички жители на град Ямбол. Идеята за повишаване на общото благосъстояние на децата на Ямбол е доразвита и с концепция в този Общностен център да функционира целодневна детска градина и яслена група, която има изключително социално значение за квартал „Бенковски”.

През м. юни 2013 г. са разкрити две детски и една яслена група. Те са позиционирани в Общностния център, но осъществяват дейността си като филиал на обединено детско заведение „Свобода”. В групите се обучават общо 67 деца.

Съгласно одобрения формуляр за кандидатстване, в Общностния център ще се предоставят следните социални услуги за идентифицираните целевите групи:

1. Услуги за деца от 0 до 3 г. и техните родители - Формиране и развитие на родителски умения; Ранна интервенция на уврежданията чрез създаване на Център за ранна интервенция на уврежданията; Семейно консултиране и подкрепа; Здравна консултация за деца
2. Услуги за деца от 3 до 7 г. и техните родители - Интеграция на децата в детските градини и в предучилищните групи/класове; Мониторинг на готовността за обучение; Семейно консултиране и подкрепа; Здравна консултация за деца; Допълнителна подготовка за равен старт в училище; Индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания

С писмо с Изх. № 08-5733/11.11.2013 г., МТСП уведоми Община Ямбол за изменението в Заемното споразумение по Проекта за социално включване. Основен елемент от това изменение е удължаване на срока за заема до 30.09.2015 г.

Подписано е Допълнително споразумение № 3, № РД09-190/06.12.2013 г. към Споразумение за финансиране № РД09-46/31.05.2011 г. по Проект „Общностен център - Ямбол за интегрирано предоставяне на социални услуги на деца и семейства в риск”. По силата на това Допълнително споразумение датата, преди която трябва да приключи изпълнението на всички дейности по Проекта, се променя на 30 септември 2015 г.

5. Социално-образователни услуги за превенция на отпадането от училище

През учебната 2013/2014г. на територията на област Ямбол функционират 46 училища, съответно: начални, основни, СОУ, профилирани, професионални гимназии, едно помощно училище и едно СПИ.

По данни на РИО Ямбол учениците, подлежащи на задължително обучение до 16 годишна възраст:

за учебната 2011/2012г. са 13 585 ученици, напуснали училище през годината – 132;
за учебната 2012/2013г. са 13 381 ученици, напуснали през годината -102 ученици;
в началото на учебната 2013/14г година са регистрирани 13 361 ученици, а в края на първия учебен срок на 2013/14г учениците са 13 296, т. е. са напуснали 65 ученици.

Причините, подлежащите ученици да напускат училище, се коренят преди всичко в семейството, в разширения семеен кръг и в неговия етнически произход. Причините за отпадане на учениците имат социални, семейни, етнокултурни, не на последно място и финансови измерения. В по-големите населени места, в градовете общински центрове, безпричинно напусналите ученици са по-малко и предприетите мерки са свързани със спецификата на училището и учениците.

Обикновено напусналите/отпаднали/ ученици в по-малките населени места са тези, които трайно не са посещавали учебни занятия, натрупали са неизвинени отсъствия и в резултат на това напускат образователната система.

Макар и не съществен брой напуснали, са и учениците, които заедно с родителите си отиват да живеят в по-голям град или в чужбина.

Не може да се подмине и фактът, че част от децата, ненавършили 16 год. възраст, но завършили 8-ми клас, живеещи в малките населени места, нямат възможност да посещават среден курс на обучение, поради липса на достатъчно финансови средства за поемане на транспортни, квартирни и др. социално-битови разходи.

На практика децата биват записвани в средните училища, посещават известно време образователната институция и след това прекратяват присъствието си. Така фактически се оказват в графата „отпаднали”, но по обективни финансово - социални причини.

Предприетите мерки относно безпричинното напускане на учениците от училище на територията на област Ямбол са различни според особеностите на населеното място и вида училище. В повечето случаи тези мерки са и превенция за намаляване на броя на неизвинените отсъствия.

Мерките, взети от училищните ръководства зависят от тези две най-общо формуирани направления – социално-икономическо положение на родителите и слаба мотивация за посещение на учебните часове. Мерките се отнасят не само за учениците в задължителната училищна възраст, но и за всички ученици с цел стимулиране завършване на средно образование.

Разнообразието на мерките по отношение на задържане и предотвратяване напускането на учениците и вид превенция са:

- Изработване на „Координационен механизъм за работа с ученици в риск от отпадане” в училища, в които има потенциална опасност;
- Насочване на детето към консултация с психолог или педагогически съветник;
- Диагностична и консултативна дейност от специалисти на нуждаещите се деца и семейства;
- Изпращане на известия до родителите на децата, които отсъстват от училище;
- Индивидуална работа с всеки ученик в риск от отпадане и неговите родители;
- Изпращане ежемесечно на списъци с учениците, направили повече от 5 неизвинени отсъствия към дирекциите „Социално подпомагане”;
- Провеждане на анкети сред учениците за нагласите и очакванията им свързани с училището;
- Създаване на положителна нагласа и включване на децата от рискови групи в съществуващите извънкласни форми, функциониращи към училищата според интересите им;
- Организиране на неформални срещи - разговори с лидерите на ромската общност, децата и родителите и системни обхождания по домовете;
- Съдействие на кметствата от селата, от които пътуват ученици, обучение при целодневна организация на учебния процес, пътуващите ученици са обхванати в полуинтернатни групи, безплатни закуски за учениците от начален етап и обяд за пътуващите ученици;
- При тежка семейна и социална ситуация се търсят варианти за материална и финансова подкрепа на ученика - закупуване на карти за пътуване, безплатни закуски;
- Наложени са наказания по чл. 139 от ППЗНП и съгласно Правилника за дейността на съответното училище за учебната 2012/2013г. и първия срок на учебната 2013/2014г. – „забележка”, полагане на обществено полезна дейност в полза на училището, смяна на формата на обучение до края на учебната година;
- Осигуряване на педагогическа подкрепа за децата от страна на учителите и училищното ръководство посредством прилагане на индивидуален подход - разговори с ученици и родители за разясняване предимствата на доброто образование и професията, по която се обучават;

- УКПППУ осъществява индивидуална работа с ученици, застрашени от отпадане;
- При необходимост се установява контакт и се работи съвместно с Детска педагогическа стая;
- В някои училища се води картотека на застрашени от отпадане ученици и ежедневно се проследява присъствието им;
- Застрашените ученици се включват по-активно в училищни мероприятия - празници, спортни дейности, работа в училищното опитно поле и се подпомагат с учебни пособия;
- Включване в съществуващите извънкласни форми, извънучилищни дейности и пълноценно функциониране на заниманията по интереси и групите СИП;
- Включване на учениците в дейности, които им дават възможност за изява или организиране на форми за самоконтрол – дежурства по време на междучасия, организаторски функции по време на спортни мероприятия и екологични акции;
- Работа по програмата „С грижа за всеки ученик" и от началото на 2012 г. по проектите по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси „УСПЕХ" и „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес";
- Съвместната работа между класните ръководители и социалните работници от отделите „Закрила на детето" по места.

II. УСЛУГИ ЗА ДЕЦА И ЛИЦА С УВРЕЖДЕНИЯ

Център за социална рехабилитация и интеграция

Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) е комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване. Потребители на услугата: Деца и лица с увреждания в семейна среда (физически, умствени и множествени). Дейности на услугата: Медицинска рехабилитация; Социална рехабилитация; Консултиране – правно, здравно, социално, психологическо; Програми за социални умения за самостоятелен живот; Посредничество пред различни институции; Дейности в домашна среда: Консултации и посредничество, Медицинска рехабилитация, Обучение на близките за ежедневна рехабилитация, Кризисна интервенция.

Очаквани резултати: подобряване достъп до образование в общо образователни училища на деца с увреждания; подобряване на достъп до адекватна здравна грижа; придобиване на умения и навици за самостоятелен живот; осигуряване на достъпна архитектурна среда, особено в изолираните малки населени места; осигуряване на възможности за професионална квалификация и реализация; осигуряване на подкрепяща среда за семейството и близките на децата и лицата с увреждания; подобрена интеграция в общността на деца и лица с увреждания; предоставяне на услуги за възстановяване и рехабилитация.

1. Център за социална рехабилитация и интеграция град Ямбол

Центърът за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/ предоставя социални услуги на деца, както и на деца и лица с увреждания. **Капацитетът на Центъра е 41 места.** Услугите в ЦСРИ се предоставят както на място в центъра, така и на домашен адрес, в зависимост от потребността и здравословното състояние на потребителя. Услугите могат да се предоставят както краткосрочно, така и дългосрочно.

През 2013 г. ЦСРИ предоставя следните услуги:

1. Социални услуги: консултации за правата, привилегиите и предимствата на хората с увреждания и техните близки; провеждане на информационни срещи и предоставяне на информация за дейността на ЦСРИ на заинтересовани лица и институции; съдействие на хора с увреждания при комуникациите им с държавни, общински, нестопански и други организации и др.
2. Психологически услуги: индивидуални консултации с психолог; превенция на депресивни състояния, девиантно поведение и др. психични нарушения; терапевтични методи и тренинги и др.
3. Трудотерапия и обучения: учебно консултиране, функционална трудотерапия, занимателна трудотерапия, компютърна грамотност и др.
4. Медицинска рехабилитация и физиотерапия: физикална медицина и рехабилитация на деца и възрастни с хронични заболявания / увреждания - възстановяване или подобряване на засегнатите двигателни функции, чрез ФТК; физическа култура за повишаване на двигателната активност на деца и възрастни.

През 2013 г. специалистите от ЦСРИ са извършвали услугите медицинска рехабилитация и психологическа подкрепа и по домашни адреси на потребители. Дейностите, извършвани в ЦСРИ още включват: групова работа с потребители и семейства; организиране на изложба с изделия на потребителите, изработени в часовете по трудотерапия; организиране на пътуване до близки дестинации; групови мероприятия с потребителите на останалите услуги в Комплекса за социални услуги за деца и възрастни; участие в различни празници през годината.

ЦСРИ е утвърден в годините и е доказал своята ефективност във времето и услугата става все по – търсена.

Към настоящия момент Центърът за обществена подкрепа Ямбол, Дневният център за деца с увреждания Ямбол, Центърът за социална рехабилитация и интеграция и Центърът за настаняване от семеен тип са обединени и функционират в създадения през 2012 г. Комплекс за социални услуги за деца и възрастни, като самостоятелно действащи форми на социални услуги в общността и такива от резидентен тип.

2. Център за социална рехабилитация и интеграция за деца „Света Марина” – Елхово

От 01.07.2008 г., след успешно приключване на проект, финансиран по програма ФАР “Деинституционализация, посредством предоставяне на услуги в общността за рискови групи“ е разкрита услугата в общността ЦСРИ. Доставчик на услугата е Община Елхово. Финансирането на ЦСРИ ”Света Марина”- гр. Елхово е държавно делегирана дейност за 35 потребители. Към момента **ползващи услугата са 38 лица - 27 момчета и 11 момичета.**

Центърът за социална рехабилитация и интеграция ”Света Марина”- гр.Елхово предоставя комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно обучение, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване. Осигурява включваща, приемаща и стимулираща развитието среда, при отчитане на рисковите за развитието на човека фактори. Предлага специализирано оборудване и обзавеждане, в зависимост от конкретните потребности на лицата. В ЦСРИ ”Света Марина” са създадени оптимални условия за корекционно-компесаторна и интеграционна работа с потребителите на услугите и се оказва подкрепа на лицата и техните семейства.

3. Център за социална рехабилитация и интеграция в град Стралджа

ЦСРИ е делегирана държавна дейност, функционира от 2006 година .

През 2013 година **капацитетът на центъра е 35 места.** В него работи мултидисциплинарен екип, който включва следните специалисти: управител, рехабилитатори – 2 бр., логопед-педагог, трудотерапевт, от месец юли 2013 г. социален работник на 4 часов работен ден, психолог и лекар-физиотерапевт – почасово и обслужващ персонал организатор СУ, сътрудник социални дейности, оперативен счетоводител на 4 часов работен ден и прислужник.

Центърът предоставя следните социални услуги: физиотерапия и двигателна рехабилитация; логопедична рехабилитация; психологична рехабилитация; занимателна трудотерапия.

През 2013 г. в ЦСРИ са ползвали социални услуги общо 140 лица, спрямо 121 потребители през 2012 г., от тях - 85 възрастни, спрямо 72 за 2012 година и 55 деца спрямо 49 през 2012 г.

В изпълнение на Наредбата за критериите и стандартите при предоставяне на социални услуги за деца, на персонала работещ с тях се осигурява супервизия и се дава възможност за участия в обучения и семинари за повишаване на квалификацията им. ЦСРИ Стралджа работи в тясно взаимодействие с отделите ”Закрила на детето” и ”Хора с увреждания и социални услуги” към Дирекция „Социално подпомагане” – гр.Ямбол. Регулярно се организират срещи и с родителите на децата - потребители на социални услуги, с цел запознаване с резултатите от рехабилитационната работа.

В ЦСРИ се организират различни мероприятия за отбелязване на календарни, национални и религиозни празници. Децата, които работят в Ателието по занимателна трудотерапия се включват в благотворителни инициативи с картички, сувенири. През 2013 година за издръжка на центъра са изразходени 103 216 лв.

4. Център за социална рехабилитация и интеграция в град Болярово

Услугата е разкрита през 2007 г. **Капацитет 25 места.** Доставчик на услугата е Община Болярово. Финансирането на ЦСРИ гр. Болярово е държавно делегирана дейност. Ползватели на услугата са 25 възрастни хора с различни увреждания от гр. Болярово. В ЦСРИ се предоставят краткосрочни и дългосрочни социални услуги. За нуждите на потребителите на услугата е изградена зала за физиотерапия, оборудвана с шест апарата и са назначени специалисти за извършване на тази дейност. Екипът на ЦСРИ се състои от 7 щатни бройки и включва: управител – 1 бр., социални работници – 2 бр., трудотерапевт – 1 бр., рехабилитатор – 1 бр., касиер-домакин – 1бр., санитар-1бр. За ползваната социална услуга се заплаща такса, съгласно Тарифа за таксите за социалните услуги, финансирани от републиканския бюджет.

5. Център за социална рехабилитация и интеграция с. Калчево, община Тунджа

Услугата е създадена в началото на 2011 г. по Проект „Дневен център за пълнолетни лица 18 + - алтернатива за преодоляване на социалната изолация в малките населени места” по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.2.06, “Социални услуги за социално включване” и Договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” № BG051PO001 -5.2.06-0257.

От 01.03.2012 г., след приключване на проекта е трансформирана в ЦСРИ, с капацитет 25 потребителя, като делегирана от държавата дейност. През 2012 г. потребителите са 27. Персоналът включва 5 щатни длъжности, а за издръжка на центъра са изразходени 38 053 лв.

Социалните услуги предоставяни в ЦСРИ с. Калчево са: социална интеграция; двигателна рехабилитация; медицински услуги; съдействие по набавяне на медикаменти; психологическа рехабилитация; трудотерапия; занимания по интереси; организиране на свободното време, отпих и развлечение; организиране на кулинарни изложби и др.; излети сред природата и опознавателни екскурзии. Те са насочени към деца и лица с увреждания. С потребителите се работи по индивидуални програми, съобразени с нуждите и специфичните им особености. При необходимост услугите се предоставят чрез домашни посещения. В резултат на комплексните услуги, които ползват потребителите се наблюдава подобрение, както във физически така и в емоционален план.

ЦСРИ с.Калчево поддържа добри отношения, гостува и участва в съвместни екскурзии с други социални институции на територията на община Тунджа, като ДСХ – Болярско, Дневен център за стари хора в с.Генерал Инзово. Специалистите от центъра участват в екипни срещи с ЦСРИ – Ямбол и ЦСРИ „Света Марина” гр.Елхово, за обмен на опит. ЦСРИ взаимодейства успешно с кметство с.Калчево, ДСП гр.Ямбол и общинска администрация Тунджа.

През 2013 г. Центърът за социална рехабилитация и интеграция в с. Калчево е с капацитет 25 места, изразходвани са 38 053, при планиран бюджет 48 500 лв.

6. Сдружение с нестопанска цел „Каритас – София”

Община „Тунджа” ремонтира сграда в с. Веселиново, която отдаде за ползване на СНЦ „КАРИТАС- СОФИЯ”, за да се предоставят от м. октомври 2013 год. социални дневни услуги за **20 пълнолетни лица с увреждания,** живеещи на територията на община „Тунджа” и община Ямбол.

Потребителите се транспортират със специализиран транспорт от „врата – до врата”, което значително облекчава семействата на ползвателите. Осигуряват се социални, трудотерапевтични, медицински, рехабилитационни услуги според индивидуалните потребности и възможности на потребителите, както и културно - образователни мероприятия.

7. Дом за възрастни хора с умствена изостаналост с. Малко Шарково, община Болярово

Капацитет 85 места, към 31.12.2013 г. потребителите на дома са 84 жени. Потребителите на този вид услуга са лица с умствена изостаналост в различни степени, за които са изчерпани всички възможности за живеене в семейна среда. Осигурено е 24 часово медицинско обслужване за нуждите на потребителите. В залите за трудотерапия се водят занимания с около 50 най-тежко увредени жени, с които се работи по програма, разработена съвместно с експерти от Сдружение за подпомагане на домове за хора с увреждания в чужбина – гр. Кьолн, Германия. Екипът на Дома за възрастни с умствена изостаналост се състои от 46 щатни бройки. Основните дейности в дома са съобразени с изпълнение на стандартите и критериите за предоставяне на социални услуги (регламентирани в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане). Чрез извършените ремонтни дейности и обучителни занятия, по съвместен проект със Сдружение за подпомагане на домове за хора с увреждания в чужбина – гр. Кьолн, Германия, в дома непрекъснато се подобряват условията за живот и полагащите грижи за домуващите жени. Персонала се подпомага от представители от различни НПО в своята работа. За ползваната социална услуга в дома за възрастни с умствена изостаналост се заплаща такса в размер 80 на сто от дохода на лицата или такса в размер на действителните месечни разходи, съгласно разпоредбите на Тарифа за таксите за социалните услуги, финансирани от републиканския бюджет. Финансирането на Дома за възрастни с умствена изостаналост е чрез делегиран държавен бюджет с възможност за дофинансиране от общинския бюджет и дарения.

8. Защитено жилище за жени с умствена изостаналост с. Малко Шарково, община Болярово

Капацитетът е 8 жени, като към 31.12.2013 г е запълнен. През 2005 и началото на 2006 год. с финансовата помощ на „Сдружението за подпомагане на домове за хора с увреждания в чужбина”- гр.Кьолн - Германия, община Болярово и със средства от фонд „Социално подпомагане” е създадено и функционира защитеното жилище в пределите на дома с капацитет 8 жени. Потребителите на този вид услуга са пълнолетни лица с лека и средна степен на умствена изостаналост, прекарвали част от живота си в специализираната институция на ДВУИ с. Малко Шарково, но имащи реален шанс за социална интеграция. Персоналът е 4 членен, работи за създаване на трайни и социални битови навици и умения у потребителите, като предпоставки за водене на пълноценен и независим живот. За ползваната социална услуга в Защитеното жилище се заплаща такса в размер 50 на сто от дохода на лицата или такса в размер на действителните месечни разходи, съгласно Тарифа за таксите за социалните услуги, финансирани от републиканския бюджет. Финансирането на „Защитено жилище” е чрез делегиран държавен бюджет с възможност за дофинансиране от общинския бюджет и дарения.

9. Защитено жилище за жени с умствена изостаналост гр. Болярово

Капацитет 8 жени, като към 31.12.2013 г е запълнен. През 2007 г. се реализира проект „Създаване на условия за изграждане на защитено жилище в гр.Болярово”. Извършена е реконструкция на жилищна сграда с цел приспособяването и за живот на осем възрастни лица с умствена изостаналост. Създадени са условия на хората със специални потребности да живеят в реална градска среда. Потребителите на този вид услуга са пълнолетни лица с лека и средна степен на умствена изостаналост, изведени от ДВУИ с. Малко Шарково, но имащи реален шанс за социална интеграция. Персоналът се състои от 5 членен екип. За ползваната социална услуга се заплаща такса в размер 50 на сто от дохода на лицата или такса в размер на действителните месечни разходи, съгласно Тарифа за таксите за социалните услуги, финансирани от републиканския бюджет. Финансирането на „Защитено жилище” е чрез делегиран държавен бюджет с възможност за дофинансиране от общинския бюджет и дарения.

10. Защитено жилище за жени с умствена изостаналост гр. Елхово

Държавна дейност, финансирана от републиканския бюджет и делегирана за управление на община Елхово. Като социална услуга е вид услуга в общността – резидентен тип. Целевата група са **шест жени** с умствена изостаналост, прекарвали по-голямата част от живота си в специализирани институции. Към момента са заети всички места. За настанените потребители се грижат професионалисти, които с ежедневната си работа имат за цел да осъществяват дейности за постигане на социално включване и възстановяване на изгубените социални умения и навици, да осигурят пълноценен и самостоятелен живот в подходяща среда, близка до семейната, с възможност за подкрепа и изява.

Крайната цел на екипа на Защитено жилище е да бъдат подпомогнати жените да формират умения за относително самостоятелен и пълноценен начин на живот; ефективно вграждане в социалната среда; изграждане на подкрепяща мрежа от приятели и партньори; трудова реализация на хората с ментални увреждания, съобразно индивидуалните им възможности.

11. Дом за възрастни с умствена изостаналост с. Маленово, община Страджа

Домът е специализирана институция, в която се доставят комплекс от социални услуги, осигуряващи: постоянна грижа; рехабилитация; терапия; медицинска и стоматологична грижи; групов и индивидуална работа; функционална и занимателна трудотерапия; специална педагогика; организиране на свободно време. За оптимизиране условията на живот, е заложено за периода 2010/2015 г. капацитета да се намалее ежегодно с една бройка. Така **капацитетът** на дома за 2012 г е 62, а за **2013 г. е 61 потребители**. От тях 53 жени и 8 мъже. С диагноза „Шизофрения” са 12 потребители, които не отговарят на профила на социалната институция. Преместването им в друго социално заведение е в компетенциите на Дирекция „Социално подпомагане” – Ямбол. Стартирала е процедура за преместването им.

През годината разходите за издръжка са 411 221 лв., а капиталовите разходи са в размер на 17 197 лв. Работят 32 специалисти и обслужващ персонал - директор, психолог, социален работник, трудотерапевт – 2 бр. и 6 медицински сестри в т.ч. старша сестра. Липсват кандидати за свободните работни места за длъжностите: „специален педагог” и „трудотерапевт”.

12. Социална услуга „Личен асистент”

Лицата с увреждания получават грижа и чрез услугата „Личен асистент”, с която се цели подобряване грижите към тях, повишаване качеството им на живот и намаляване на риска от зависимост от институционален тип грижа. По **Проект „Подкрепа за достоен живот”** по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013г.”, през 2011 г. са включени всички общини от област Ямбол, като партньори на Агенцията за социално подпомагане.

• община Ямбол:

Социалната услуга „Личен асистент” в Община Ямбол се реализира по Проект „Подкрепа за достоен живот”, Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG 051PO001-5.2.09 „Алтернативи” чрез Агенцията за социално подпомагане. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Общият бюджет на Проекта е на стойност: 514 000.17 лева.

Проектът стартира на 08.11.2010 г., а предоставянето на дейността – на 10.01.2011 г. Предоставянето на социалната услуга „Личен асистент” като времетраене е удължавана във времето – до 03.09.2012 г., до 18.12.2012 г., до 08.03.2013 г., до 15.01.2014 г. и до 31.08.2014.

От началото на стартиране на проекта в услугата са включени 92 ползватели и 83 лични асистенти.

Към 31.12.2013 г. социалната услуга „Личен асистент” в Ямбол ползват 73 потребители, като за тях се грижат 64 лични асистенти. Личните асистенти работят почасово на 4, 6 или 8-часов работен ден.

От общия брой потребители:

-15- са деца от 4 до 18 години, които се обгрижват от свои близки;

-22- са самотноживеещи хора, за които се грижат „външни” за семейството лица.

Община Ямбол усвоява на 100% определените месечно 8280 часа бюджет. Допълнително, над тази квота, има сключени договори за усвояване на часове, които са реализирани в процеса на работата като икономии. Периодично на освободените часове се включват нови потребители и нови лични асистенти от Списъка на класираните и чакащи кандидати.

През м. ноември 2013 г. е организиран Етап 3 за прием на документи за лични асистенти, с което ще се попълни регистъра *Банка на личните асистенти*. Проведено е обучение на 84 кандидати, които да бъдат на разположение за сключване на договор за предоставяне на услугата.

От м. януари 2014 г. започва актуализацията на изтичащите срокове на договорите с потребителите и личните асистенти., съобразно срока на дейността - 31.08.2014 .

- **община Тунджа:**

Към 31.12.2013 год. по проект „Подкрепа за достоен живот , реализиран в партньорство с Агенция за социално подпомагане, услугата „Личен асистент” предоставят 39 безработни лица за 49 потребители. Личните асистенти работят почасово на 2, 3, 4, 6 и 8 часов работен ден в зависимост от потребностите на потребителите.

От общия брой **49 потребители, 8 са деца на възраст от 5-18 год. възраст.** За периода община Тунджа усвоява всички 3600 часа, разчетени по проекта, като периодично на освободените часове, се насочват нови потребители и нови лични асистенти.

От началото на проекта са преминали 73 лични асистента, които са полагали почасови грижи в семейна среда за 91 потребители.

- **община Елхово:**

Реализирането на социалната услуга стартира от 08.11.2010 г. след сключено споразумение за партньорство на Община Елхово. Услугата се извършва от 38 лични асистента за **40 потребители**. Срокът на изпълнение е удължен до 31.08.2014 година при същите условия на проекта.

- **община Стралджа:**

През 2013 г. ползватели на услугата са 31 потребители с 30 асистенти от Стралджа, Лозенец, Иречеково , Войника и Зимница.

- **община Болярово:**

През месец януари 2011 година стартира социалната услуга Личен асистент. Проект „Подкрепа за достоен живот” се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз на стойност 159 797,63 лева. Продължителността на проекта е 47 месеца, а на социалната услуга 44 месеца до 31.08.2014 г. **Към 31.12.2013 г. услугата ползват 10 лица** с трайни увреждания от гр. Болярово и селата Стефан Караджово, Дъбово, Попово, Мамарчево, Крайново, Шарково, които се обгрижват от 10 лични асистенти.

13 . Национална програма „ Асистенти на хора с увреждания“

В НП „Асистенти на хора с увреждания”, дейност „Личен асистент” са назначени лица от областта, с което е осигурена заетост на пълно работно време на безработните лица, полагащи постоянни грижи за хора с увреждания. Повишават се доходите на семейството и се създават условия за по-голяма независимост на хората с увреждания и интеграцията им в обществото. Осигурена е заетост на безработни лица, които преди включване в програмата не са били обект на социално подпомагане, но възможността за това е била реална.

Национална програма “Асистенти на хора с увреждания” създава по- голяма независимост на хората с трайни увреждания и улеснява социалната им интеграция в обществото. Анализът на резултатите показва, че ефективността и качествено обслужване са от съществено значение за подобряване положението на хората с увреждания. Програмата се възприема с одобрение от общини, където не се предоставят алтернативни форми на социални услуги и грижата в семейна среда е от особено значение за нуждаещите се от тях лица. Същевременно се осигурява заетост на безработни лица, което спомага за подобряване на социално – икономическия им статус.

2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
256	109	113	109	110

Тази услуга е от особено значение за хората с увреждания, които разчитат единствено на своите близки. По този начин имат възможност да останат в своята домашна среда. Програмата оказва съществено влияние и върху намаляване броя на настанените в специализирани институции.

- **Община Тунджа**

Към 31.12.2013 г. по Националната програма ”Асистенти на хората с увреждания”, чрез Дирекция “Социално подпомагане” е **осигурена заетост на 16** безработни лица, които полагат грижи за близки с над 90 на сто трайно намалена работоспособност с право на чужда помощ или обгрижващи деца с над 50 на сто трайно намалена възможност за социална адаптация с право на чужда помощ.

Наетите за лични асистенти лица, полагат грижи за своите близки в домашна среда и задоволят потребностите им, съобразно изготвения индивидуален план.

- **Община Елхово**

За 2013 г. в рамките на Националната програма ”Асистенти на хората с увреждания”, чрез Дирекция “Социално подпомагане”, съвместно с Дирекция Бюро по труда е **осигурена заетост на общо 19** безработни лица, които полагат грижи за свои близки с над 90 на сто трайно намалена работоспособност с право на чужда помощ, обгрижващи деца и внуци с над 50 на сто трайно намалена възможност за социална адаптация с право на чужда помощ.

- **Община Болярово**

По Националната програма ”Асистенти на хората с увреждания”, чрез Дирекция “Социално подпомагане” е осигурена заетост на 2 безработни лица. Потребителите на социалната услуга „Личен асистент” са лица с 100 % трайно намалена възможност за социална адаптация с право на чужда помощ, нуждаещи се от постоянна грижа. Две лица се обгрижват от своите близки. Близките на потребителите определени за лични асистенти, се грижат за тях в дома им и задоволяват ежедневните им потребности.

14. „Помощ в дома“ - Процедурата цели да създаде устойчив модел за осигуряване на достоен живот и предоставяне на услуги в домашна среда за хора, които са в частична или пълна невъзможност за самообслужване и са в риск от социална изолация.

Проект „Грижа и подкрепа в дома“ - Социален асистент, домашен санитар
Община Ямбол е бенефициент по проект BG051PO001-5.1.04-0192-C0001 „Грижа и подкрепа в дома“ в изпълнение на сключен Договор за безвъзмездна финансова помощ с Агенция за социално подпомагане. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз по схема за безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.1.04 „Помощ в дома“. Стойността на проекта е 243 946.29 лв.

Продължителност на проекта е 16 месеца, като за 12 месеца - от 01.05.2013 г. до 30.04.2014 г. се предоставят реално социалните услуги.

Обща цел на проекта е да се създаде устойчив модел за осигуряване достоен живот и предоставяне на услуги в домашна среда на хора, които са в пълна или частична невъзможност за самообслужване и са в риск от социална изолация.

Специфични цели на проекта са :

- Създаване на Звено за услуги в домашна среда, насочени към осигуряване на почасова помощ в ежедневието и подкрепа за социално включване на лица от целевите групи;
- Утвърждаване на общински модел за предоставяне на услуги в домашна среда и разгръщането им на територията на цялата община;
- Създаване на работни места в сектора на социалната икономика, както и осигуряване на възможност за преодоляване на бедността при безработни лица.

Към 31.12.2013 г. са подадени 197 бр. заявления за ползване на услугата. На всички кандидат - потребители е извършена оценка на потребностите от Дирекция „Социално подпомагане“ гр. Ямбол. Обслужени са общо 134 потребители, като към момента 90 потребители от община Ямбол ползват услугата. Това са предимно самотно живеещи стари хора, възрастни хора с увреждания, както и 8 деца, които поради ограничена възможност или невъзможност за самостоятелно организиране на бита в домашни условия се нуждаят от помощ. На всички тях, според индивидуалните им потребности се предоставят подкрепящи дейности, а именно :

- Дейностите за лична помощ - помощ за поддържане на лична хигиена, помощ при хранене, помощ при вземане на лекарства, предписани от лекар.
- Комунално - битовите дейности - пазаруване, поддържане на хигиената в жилищните помещения, обитавани от ползвателите, приготвяне на храна, извършване на административни услуги и плащания, извършване и/или съдействие за дребни битови ремонти .
- Дейностите за социална подкрепа - помощ в общуването и осъществяване на социални контакти; придружаване до образователни институции; придружаване при посещение на театър, кино, изложби, концерти и др.; заявления и подаването им до съответните институции; придружаване до здравни заведения и др.

Услугите се предоставят срещу потребителска такса, чийто размер се определя по Методика в зависимост от месечния доход на потребителя и вида на получаваната услуга. Лицата под 18 години са освободени от потребителска такса. Всеки един от потребителите може да ползва услугата до 4 часа на ден от понеделник до петък от 8 до 17.30 часа.

Като персонал в Звено за услуги в домашна среда са наети на трудов договор безработни лица, в т.ч. един сътрудник социални дейности, 21 социални асистенти и 20 домашни санитарни.

Екипът за организация и управление на проекта /ЕОУП/ обсъжда своевременно с домашните санитарни и социалните асистенти текущите проблеми при предоставянето на услугата. ЕОУП извършва регулярни мониторингови посещения в домовете на потребителите. Домашните санитарни и социалните асистенти попълват дневници на потребителите, в които описват дейностите, които извършват.

От ноември 2013 г. експерт – консултант осъществява месечни групови и индивидуални консултации на персонала, предоставящ социалните услуги.

Реализацията на проекта BG051PO001-5.1.04-0192-C0001 „Грижа и подкрепа в дома” е потвърждение на ангажимента на община Ямбол в посока на изграждане на устойчива мрежа от разнообразни социални услуги, подкрепящи различни уязвими социални групи от граждани, в това число деца, с цел тяхното социално включване и намаляване последиците от социалната им изолация, подобряване качеството им на живот, осигуряване на по-добро здраве на хората, живеещи дълго време при тези условия, както и предотвратяване на настаняването им в специализирани социални институции.

Със стартирането през 2013 г. на Проект „Грижа и подкрепа в дома”, схема за безвъзмездна финансова помощ „Помощ в дома”, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, и със създаването на Звено за услуги в домашна среда към Домашен социален патронаж, се създадоха условия за приемственост на обслужването на лица, ползващи услугите „Социален асистент”, „Домашен помощник” и „Личен асистент”. Този нов модел ще стане и основа за бъдещо планирано развитие на общински социални услуги.

Община Елхово

Община Елхово и през 2013 г. работи по Проект „ Помощ в дома за достоен живот”, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, чрез договарящ орган Агенция за социално подпомагане, по Приоритетна ос 5 „ Социално включване и насърчаване на социалната икономика”. Договор за изпълнение бе сключен на 19.11.2012г. на стойност 156 217,16 лв. Продължава проекта, по **който 25 безработни лица обслужват 80 потребителя.**

Чрез възможностите на схемата се прилага иновативен подход за извеждане на услугите „Личен асистент”, „Социален асистент” и „Домашен помощник” от тесния семеен кръг на лицата с увреждания и осигуряване на реални възможности на членовете на семейството за трудова реализация.

Център за услуги в домашна среда – Болярово

Проект "ВЗАИМОПОМОЩ В ОБЩНОСТТА" се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз на стойност 231847,57 лева.

През 2013 година по проекта към община Болярово е разкрит Център за услуги в домашна среда, който предлага три типа почасови услуги. Центърът включва следните дейности: Дейности за лична помощ, в това число и дейности с медико-социална насоченост; Дейности за социална подкрепа и социално включване; Комунално-битови дейности. По този начин **70 потребители (деца и лица с трайни увреждания и възрастни хора с ограничения и невъзможност за самообслужване)** получават необходимите почасови грижи и помощ в домашна среда. Услугите се предоставят по местоживееене (по настоящ адрес) за 12 месеца.

Персоналът на Центъра е от 26 лица /лични асистенти, социални асистенти и домашни помощници/ назначени на 23.03.2013 г. след извършване на подбор и включва безработни лица в трудоспособна възраст, които не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране. В Центъра за услуги в домашна среда е назначен персонал за управление (1 управител и 1 социален работник). Проектът се изпълнява в 11 населени места на община Болярово. Продължителността на проекта е 16 месеца, а социалната услуга е за срок от 12 месеца.

Община Тунджа

От месец януари 2013 год. в община Тунджа започна реализацията на дейностите по **проект: „Звено за услуги в домашна среда – модел на социално включване в малките населени места”**.

Проектът е одобрен по Схема за безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.1.04 **„Помощ в дома”** на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г. на стойност **217 089.93 лв.** и се реализира в продължение на **18 месеца, през 12 от които се предоставят реално социалните услуги.**

Целта на проекта е създаване на „Звено за услуги в домашна среда” към Домашен социален патронаж Тунджа, чрез което да се предоставят подкрепящи дейности насочени към:

- лица, в това число и деца с трайни увреждания и
- възрастни хора с ограничения или невъзможност за самостоятелно организиране на бита в домашни условия;

Наети са **32 безработни лица**, като социални сътрудници и домашни санитарии, които предоставят три типа дейности по домовете на потребителите:

- дейности за лична помощ;
- дейности за социална подкрепа;
- комунално битови дейности

До 31.12.2013 год. е осигурена адекватна подкрепяща грижа за **85 потребители** в обичайната домашна среда, според индивидуалните им потребности.

Община Болярово:

Проект „Помощ в дома за достоен живот”, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, чрез договарящ орган Агенция за социално подпомагане, по Приоритетна ос 5 „Социално включване и насърчаване на социалната икономика”. Договор за изпълнение е сключен на 19.11.2012 г. на стойност 156 217,16лв. Дейностите по проекта продължават като 25 безработни лица **обслужват 80 потребителя.**

Чрез възможностите на схемата се прилага иновативен подход за извеждане на услугите „Личен асистент”, „Социален асистент” и „Домашен помощник” от тесния семеен кръг на лицата с увреждания и осигуряване на реални възможности на членовете на семейството за трудова реализация.

Община Стралджа:

Община **Стралджа** успешно кандидатства по схема BG051PO001-5.1.04 **“ПОМОЩ В ДОМА”**. На 19.11.2012 г. е подписан Договор за безвъзмездна финансова помощ за реализиране на проект „Звена към ДСП в община Стралджа” по тази схема на стойност 187 886.20 лв., който се реализира през 2013 г.

По проекта са създадени три звена към действащите ДСП в община Стралджа, чрез които се разширява дейността им.

15. Осигуряване на подходящи форми за квалификация и преквалификация на хората с увреждания:

В област Ямбол лица с трайни увреждания или с намалена работоспособност са включени в обучение и в заетост по схемите на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. В обучението са се включили 6 безработни лица с увреждания, и в заетост след обучение – 6 безработни лица. В обучение по програми от Националния план за действие по заетостта са включени 2 безработни лица с увреждания. В Българо-германските центрове са обучени 2 лица за квалификация и преквалификация.

16. Осигуряване на подходящи форми за заетост на хора с увреждания

По данни на ДБТ Елхово - В национални програми и насърчителни мерки по ЗНЗ са включени 22 лица и са работили общо 41 лица. По Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания се осигурява заетост в интегрирана работна среда на пълно или непълно работно време като са работили общо 28 лица, съответно през 2012 г. – 11 лица и през 2013г. са включени 17 безработни лица. Законът за насърчаване на заетостта предоставя преференции на работодатели, които разкриват работни места за безработни лица с трайни увреждания. В ДБТ Елхово по насърчителни мерки за лица с трайни увреждания са работили общо 13 лица, съответно през 2012г. – 5 лица и през 2013г. 8 лица.

По данни от ДБТ Ямбол са включени:

- Национална програма ЗОХТУ 2012г. – 4 лица и през 2013г. – 13 лица
- Чл.36, ал.2 от ЗНЗ – младежи с трайни увреждания 2012 г. – 1 лице и през 2013г. – 1 лице;
- Чл.52, ал.1 от ЗНЗ през 2012г. – 4 лица и през 2013г. – 11 лица;
- Чл.52, ал.2 от ЗНЗ за временна или сезонна заетост през 2012г. – 3 лица и през 2013г. – 14 лица.
- За дейността Самостоятелна стопанска дейност на хората с увреждания по Национална програма „Кредит без лихва за хора с увреждания за старт в бизнеса” са възстановени лихвите по кредити през 2012г. на 2 лица, а през 2013г. не са постъпвали искания за възстановяване.

На територията на община Ямбол се намират специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания „Тих труд” ЕООД – гр.Ямбол, ТПКИ „Недялко Царев”, НПК на слепите София (разкрит клон гр.Ямбол). В община Ямбол са назначени и работят лица с намалена работоспособност и лица с трайни увреждания. Община Ямбол работи по Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания”, по която са наети две лица. Реализирани са два проекта ориентирани към хората с увреждания: Проект „Грижа и подкрепа в дома”-социален асистент, домашен санитар и Проект „Подкрепа за достоен живот” – Социална услуга „Личен асистент”.

Осигуряване на заетост на хората с увреждания в обичайна работна среда за преодоляване на социалната им изолация и пълноценното им интегриране в обществото е една от дейностите на община Елхово в партньорство с дирекция „Бюро по труда” Елхово. Община Елхово участва в национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания като през 2012г. бе сключен един договор за заетост на лице с трайни увреждания, а през 2013г. общо 4 договора.

В община Болярово е осигурена заетост на едно лице, на две лица е осигурена заетост по Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания”. По Проект „Подкрепа за достоен живот” са включени три лица, две лица по проект „Помощ в дома” и две лица по Национална програма „АХУ”.

В община Стралджа за периода 2012-2013г. са назначени 6 лица с инвалидност над 50 % както следва: 4 лица по ОП „Подкрепа за заетост”, 1 лице по ОП „Развитие” и 1 лице по Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания”.

От 01.02.2012г. до 30.06.2013г. община Тунджа реализира дейности по проект „Социално предприятие за обществено хранене „Домашен социален патронаж” в с.Победа – алтернатива за социално включване в малките населени места от селски тип”. Основната цел на проекта бе да осигури заетост на 9 лица, от които 6 на „Защитена заетост”. Под формата на защитена заетост се постигна интегриране на уязвими групи на пазара на труда, в това число на лица с увреждания, като се създаха условия и възможност за трудова реализация, чрез развитие на социалната икономика и предприемачество. В рамките на проекта се създаде Общинско социално предприятие за обществено хранене „Домашен социален патронаж” в с.Победа, което чрез наетия персонал осигуряваше всекидневно приготвянето и доставянето до дома на потребителите трикомпонентно меню, както и социална, медицинска и комунално-битова подкрепа на 100 лица и семейства в неравностойно социално положение от 11 населени места. След приключване на проекта с цел осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати, община Тунджа със средства на общинския бюджет, обезпечи дейността на Общинско социално предприятие за обществено хранене „Домашен социален патронаж” в с. Победа.Ежегодно със заповед на кмета на община Тунджа се определя междуведомствена комисия, която определя подходящи работни места и длъжности, които могат да бъдат заемани от трудоустроени лица с намалена работоспособност. За 2013 г. са определени 6 работни места за лица с намалена работоспособност. От 2011 г. община Тунджа е бенефициент по НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания”. Осигурена е заетост на 3 трудоустроени лица за 2 годишен период, които след приключване на програмния период трайно са устроени на работа в общинската администрация. През 2012г. по НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания” е осигурена трудова заетост на едно лице, а през 2013г. на две лица с намалена работоспособност. През 2013г. в община Тунджа по проект „Нов избор – развитие и реализация”, схема „Развитие” е осигурена работа на 4 трудоустроени лица за срок от 12 месеца.

16. Осигуряване на достъпна среда

На територията на област Ямбол са определени места за паркиране на моторни превозни средства, управлявани и превозващи хора с увреждания. Местата са обозначени и в близост са изградени рампи за осигуряване на достъп на лица с увреждания. Подобни места за паркиране са определени пред административни сгради.

Продължава да се осигурява услуга с мобилна станция за снимане на лица с увреждания в домовете им, във връзка с издаване на документи за самоличност. Регионалният отдел „Национален строителен контрол” извършва проверки по спазване изискванията при проектиране на строежите за осигуряване на достъпна архитектурна среда за цялото население, в това число и за хората с увреждания.

При изпълнение на функциите по ЗУТ от служителите на РО „НСК” се упражнява контрол по изпълнението и поддържането на строежите, преди и след въвеждане в експлоатация при спазване на изискванията на нормативните актове по достъпна среда за населението, включително и за хората с увреждания.

Община Елхово изготви и кандидатства с проект ЦНСТ 2 по Програма „Развитие на селските райони” към Министерство на земеделието и храните, като част от проект „Детство за всички” на Държавна агенция за закрила на детето. Проектното предложение е одобрено и е сключен договор за изграждане на ЦНСТ за 12 деца с увреждания и 2 деца за спешно настаняване. Новоизграденото ЦНСТ ще допълни осигуряването на подходяща и ефективна социална инфраструктура в община Елхово. В процес на изпълнение е проект „Подобряване облика и създаване на достъпна среда за хора с увреждания на площад „Христо Ботев” в град Елхово, финансиран по ос 4

ЛИДЕР на Програма за развитие на селските райони по Стратегията за местно развитие на МИГ – Елхово (2012-2015), мярка 322 „Обновяване и развитие на населените места“. Цел на проекта е създаване на достъпна среда на хората с увреждания на площад „Христо Ботев“ в град Елхово и повишаване привлекателността на средата на живот в общината чрез възстановяване на площи, осветление, пешеходни и зелени площи.

През периода 2012-2013г. по програма Глобални библиотеки, читалище „Развитие 1893“ е база за провеждане на обучения в Информационни и комуникационни технологии за хора с увреждания, един курс за хора със слухови увреждания и един курс за хора с двигателни увреждания.

На територията на **община Ямбол** всички административни, обществени сгради и такива със социално предназначение са с осигурена достъпна среда. Достъпната архитектурна среда е осигурена в сградите и съоръженията чрез:

1. Входни и комуникационни пространства
2. Помещения и пространства за общо ползване
3. Санитарно-хигиенни и спомагателни помещения

Достъпните елементи на сградите и съоръженията са съобразени със специфичните изисквания за различните видове увреждания: придвижване на дълги разстояния по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизане по стълби, натискане на бутони и хващане, обсег на достъпност, височина на погледа, както и със средствата за сигнализация и информация. Освен сградите, с елементи на достъпната среда са и пешеходни пространства, кръстовища и пешеходни пътеки, места за паркиране, спирки на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, зони за отдих.

През 2013г. при изграждане на т.нар. „Синя зона“ в гр.Ямбол, на всеки паркинг има обособени по две места за паркиране на автомобили на хора с увреждания. Своевременен се издават карти за преференциално паркиране на превозни средства, обслужващи хора с трайни увреждания.

В община Ямбол фирмите, извършващи обществен транспорт на пътници по автобусните линии са „Ямбол бус“ ООД и „Юнион Ивкони“ ООД-гр.София. В договорите е вписано задължението им да осигурят изпълнението на 35% курсове с автобуси, оборудвани за превоз на трудноподвижни лица, както и оборудването на автобусите за превоз на такива лица с рампи, подечни платформи. За тази цел превозвачи разполагат общо с 25 превозни средства.

На територията на **община Болярово** са изградени рампи в общината, звеното за спешна медицинска помощ и на стадиона. Изготвени са карти за безплатно паркиране на МПС, обслужващи хора с увреждания и използване на улеснения при паркиране за 4 лица. Осигурена е достъпна среда до новоизградения информационен център.

На територията на **община Стралджа** е изградена рампа за инвалиди с цел административно обслужване на населението на общината и са издадени 26 карти за паркиране на хора с трайни увреждания.

Към настоящият момент в **община Тунджа** е осигурена достъпна архитектурна среда чрез изграждане на рампи в административната сграда на община Тунджа и в център за социална рехабилитация и интеграция с.Калчево. В изпълнение на проект „Българското читалище – минало, настояще и бъдеще“ са реновирани 11 читалищни сгради в следните населени места на територията на община Тунджа: с. Кукорево, с.Тенево, с. Г.Инзово, с. Скалица, с. Победа, с. Овчи кладенец, с.Крумово, с. Голям Манастир, с.Савино и с.Межда. През 2013г. при извършване на строително – ремонтни дейности на Дневен център за стари хора в с.Скалица са изградени рампи и самостоятелни санитарно-хигиенни помещения, осигуряващи достъпна среда за лица с хора с увреждания, в т.ч. ползващи технически и помощни средства. При извършване на преустройство на част от сградата на читалище в с.Веселиново в Дневен център за хора с увреждания през 2013г. са изградени рампа и санитарен възел за клиенти,

съобразен с изискванията за ползване от лица с двигателни увреждания и ползващи инвалидни колички.

За лицата с намалена работоспособност, жители на община Тунджа се осигуряват безплатни карти за паркиране. Междуселищното транспортно обслужване в община Тунджа и връзките на населените места с административен център – Ямбол се извършва от външни доставчици на транспортни услуги.

От 2013г. в преустроената сграда на читалището в с. Веселиново се предлага социална услуга Дневен център за възрастни лица с увреждания. Потребители на услугите са лица, живеещи в различни населени места от община Тунджа. Дневният център разполага с микробус, снабден с хидравлична платформа и отговаря на изискванията за транспортиране на лица с увреждания, в т.ч. ползващи технически и помощни средства.

В община Тунджа се изгражда поетапно визуална и информационна, в т.ч. интернет-среда, която да бъде в услуга на гражданите, както и в административната сграда, така и 44-те населени места на община Тунджа.

Информация за изградената достъпна архитектурна среда в държавните и общинските детски градини, училища и обслужващи звена в област Ямбол

Съгласно изискванията на Наредба №6 / 2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии, към 2013 г. има осигурена достъпна архитектурна среда в **5** детски градини, **5** общообразователни училища, **2** професионални гимназии, **1** специално училище и РЦПНОВДУСОП.

В детски градини:

1. ЦДГ „Биляна“ – Ямбол – стълбищна платформа.
2. ЦДГ „Пламяче“ – Ямбол – подходна рампа при входа.
3. ЦДГ „Червената шапчица“ – Ямбол - подходна рампа и санитарно-хигиенно помещение.
4. ЦДГ „Мати Рубенова“ – Стралджа - подходна рампа и ръкохватки.
5. ЦДГ „Роза“ – с. Роза – при входа има възможност за достъп в сградата, има и изградено санитарно-хигиенно помещение.

В общообразователни училища:

1. ОУ „П.Р.Славейков“ – Ямбол - подходна рампа при входа и санитарен възел на първи етаж за деца с двигателни увреждания.
2. ОУ „Н. Петрини“ – Ямбол - подходна рампа при входа и 2 санитарен възел на първи етаж за деца с увреждания.
3. ОУ „Д-р Петър Берон“ – Ямбол - подходна рампа при входа и санитарен възел на първи етаж за деца с увреждания. Осигурен е и достъп до столовата, която е разположена на приземния етаж.
4. СОУ „Св. Климент Охридски“ – Ямбол – и при двата входа има възможност за достъп в сградата.
5. ОУ „Христо Смирненски“ – Ямбол - подходна рампа при входа.

В професионални гимназии.

1. ПТГ – Ямбол - подходна рампа и санитарен възел.
2. ПГХТТ – Ямбол - подходна рампа.

В специални училища

1. ПУИ – Елхово – подемна платформа при входа, изградена по проект „Достъпна архитектурна среда 2013“.

В обслужващи звена

1. РЦПНОВДУСОП – Ямбол - подходна рампа и санитарен възел на първи етаж за деца с двигателни увреждания.

17. Анализ и оценка на интегрираното обучение в област Ямбол и тенденции в развитието му, в съответствие с националните приоритети и европейската политика в областта на приобщаващото образование на децата и учениците със СОП

Развитието на интегрираното обучение в област Ямбол следва държавната политика в областта на образованието, която поставя сред приоритетите си осигуряването на условия за обучение на децата със специални образователни потребности, гарантиращо пълноценната интеграция, социализация и реализация в живота.

Децата и учениците с увреждания се включват в образователната система въз основа на оценка на общото развитие и препоръка за вида и формата на обучение от Екипа за комплексно педагогическо оценяване на РИО-Ямбол. Към месец октомври 2013г. на територията на областта се обучават общо триста шестдесет и едно деца и ученици с увреждания на възраст от 3 до 18 години. Най-висок е процентът на деца и ученици с езиково-говорни и комуникативни нарушения. В сравнение с учебна 2010/2011г. и 2011/2012 учебна година тревожно нараства броят на деца с умствени увреждания и на деца с множество увреждания.

Постигнатите резултати през учебната 2012/2013 г. са показател за успешното осъществяване на дейността:

- Нараства броя на деца и ученици със специални образователни потребности, които се обучават интегрирано.
- Увеличава се броя на училищата и детските градини, в които са приети за обучение деца с увреждания.
- Увеличава се броя на училищата и детските градини с осигурена подкрепяща среда.
- За децата и учениците със СОП се изготвят индивидуални образователни програми по учебните предмети, съобразени с образователните им потребности.
- За всяко дете със СОП е определен екип от учители и специалисти, които подпомагат обучението, възпитанието и развитието им.
- Разраства се дейността на РЦПНОВДУСОП по осигуряване на подпомагане обучението на децата, работа с учителите и родителите.
- Подобрява се координацията на дейностите по отношение на диагностика, рехабилитация и подпомагане в образователния процес на децата със СОП.
- Нараства взаимодействието и партньорството с институции, организации, частни лица и родители.
- Повишават се професионалните компетенции и мотивацията за работа на специалистите, подпомагащи обучението и възпитанието на децата със СОП. През учебната 2012/2013 г. общо **100** педагогически специалисти (директори, учители, логопеди, психолози) от детски градини, училища и РЦПНОВДУСОП повишиха своята квалификация за работа с деца и ученици със СОП.

Проблеми, които затрудняват осъществяването на интегрираното обучение:

- Недостатъчен брой специалисти – ресурсни учители, логопеди, психолози, специалисти за работа с деца със зрителни и звукови увреждания.
- Завишава се броят на деца и ученици с увреждания в групите и класовете, което затруднява образователно-възпитателния процес.

- Остава нерешен въпроса с обгрижване на част от децата със СОП – с двигателни нарушения, с множество нарушения, с умствена изостаналост и хиперкинетичност – по време на престоя им в училищата и детските градини.

През учебната 2012/2013 г. РИО Ямбол организационно подпомага и осъществява дейности по изпълнение на проекти по операция „Подпомагане на обучението на деца и ученици със СОП“, финансиран от ЕСФ по ОП „Развитие на човешките ресурси“.

Три училища на територията на област Ямбол приключиха работата си по проект „С професионализъм и доверие“, приоритетна ос 4 „Подобряване на достъпа до образование и обучение“, основна част на интервенция 4.1. „Достъп до образование и обучение на групи в неравностойно положение“, реализиран от сдружение „ЦОПСИ“ – гр. Ямбол. Проектът е насочен към подпомагане на деца със СОП в извънкласни и извънучилищни дейности. Партньор по проекта е и РЦПНОВДУСОП – Ямбол.

През учебната 2012/2013 г. РИО Ямбол организира, координира и методически подпомага дейности по проект BG051PO001-4.1.07 „Включващо обучение“ по ОП РЧР. В изпълнение на дейност „Осигуряване на условия за преход от интегрирано към включващо обучение в пилотни общообразователни училища“ в 3 пилотни училища на територията на област Ямбол – ОУ „Христо Смирненски“ – Ямбол, ОУ „Любен Каравелов“ – Ямбол и ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ – Елхово. Обхванати са общо 55 ученика със СОП и са осигурени специалисти – 6 ресурсни учители, 3 психолози и 3 логопеди.

В изпълнение на дейност „Ранно откриване на деца, застрашени от обучителни трудности, и успешното им включване в предучилищното и училищното образование, успешна социализация и интеграция“ в периода юни-юли 2013 г. РИО Ямбол организира и проведе изследване на деца на възраст от 3 години до 3 години и шест месеца чрез скрининг тест, разработен от БАН. Включените в изследването са общо 89 деца от 14 ЦДГ/ОДЗ.

За учебната 2013/2014 г. дейности по проект „Включващо обучение“ се осъществяват и в определената за пилотна ЦДГ „Червената шапчица“ – Ямбол.

III. УСЛУГИ ЗА ВЪЗРАСТНИ ЛИЦА

1. Домашен социален патронаж - Услугата е предназначена за лица, навършили пенсионна възраст и се финансира от общинския бюджет.

- **община Ямбол:**

Домашен социален патронаж е общинска дейност, която в община Ямбол съществува от 1968 г. От 1993 г. е част от Социален комплекс към Регионален център за социални грижи гр. Ямбол (заедно с Дом за стари хора), а от 2003 г. е част от социалните услуги – местна дейност, на територията на общината.

Домашен социален патронаж като услуга се помещава в сградата на Дом за стари хора, а храната се приготвя в кухнята майка – на ДСХ и ДСП. Целевите групи, които ползват услугите на Домашен социален патронаж са: лица над 65 годишна възраст с постоянен или настоящ адрес в гр. Ямбол; лица с увреждания – с определен процент намалена работоспособност или трайно изгубена работоспособност, определена от ТЕЛК/НЕЛК; ветерани от войните; военноинвалиди и военнопострадали.

Капацитет на услугата е 210 места, като към 31.12.2013 г. потребителите са 204 (през 2012 – потребителите са 210). Основните дейности в Домашен социален патронаж са съобразени с изпълнение на стандартите и критериите за предоставяне на социални услуги /Регламентирани в Правилника за прилагане Закона за социалното подпомагане/ и са насочени към стари хора и лица с увреждания, живеещи на територията на община Ямбол. Социалната услуга включва:

1. доставяне на храна – обяд и вечеря - шест дни в седмицата – в петък се доставя и за събота;
2. поддръжка на лична хигиена и хигиена в жилищните помещения, обитавани от потребители на социални услуги /по преценка на социален работник/;
3. съдействие за снабдяване с необходими технически помощни средства при инвалидност или тежко заболяване;
4. закупуване на хранителни продукти и вещи от първа необходимост, заплащане на такси, данъци, електрическа и топлинна енергия, телефон и др. със средства на обслужваното лице;
5. консултация с личен лекар и съдействие за изготвяне на необходимите документи за явяване на ТЕЛК;
6. административни и правни консултации по проблеми, свързани със социално подпомагане и социални услуги и други.

Разширяване дейността на Домашен социален патронаж в Ямбол

През 2013 г. беше създадено Звено за услуги в домашна среда към Домашен социален патронаж. Това стана възможно, след като през 2012 г. Община Ямбол кандидатства и защити Проект „Грижа и подкрепа в дома”, схема за безвъзмездна финансова помощ „Помощ в дома”. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Като персонал в Звеното за социални услуги са наети 42 безработни лица – 20 социални асистенти, 21 домашни санитарни и сътрудник „Социални дейности”. С работата по този проект в Община Ямбол се създадоха условия за приемственост на обслужването на лица, ползващи услугите „Социален асистент”, „Домашен помощник” и „Личен асистент”. Този нов модел ще стане и основа за бъдещо планирано развитие на общински социални услуги.

- **община Болярово:**

От 01.07.2012 г. е извършено реструктуриране на местна бюджетна дейност „Обществена трапезария” в местна бюджетна дейност “Домашен социален патронаж”, финансирана със средства от общински бюджет.

Капацитетът е **180 потребители**. (същият е капацитетът и през 2012 г.) Услугата се предоставя в гр. Болярово и селата Г.Крушево, Ст. Караджово, Дъбово, Попово, Златиница, Мамарчево, М.Шарково. Таксите за социалните услуги, финансирани от общинския бюджет, се заплащат по Закона за местните данъци и такси / ЗМДТ/ в размер на 1,50 лв. за ден за едно лице, което включва - доставка на топла храна за обяд.

- **община Елхово:**

Социалната услуга „Домашен социален патронаж” е местна дейност и предоставя грижи и подпомага възрастни хора и лица с увреждания, насочена е към доставяне на храна, поддържане на хигиената в жилището; поддържане на личната хигиена; извършване на битови услуги - закупуване на хранителни продукти, заплащане на топлинна енергия, електроенергия; предоставяне на административни услуги; придружаване за излизане на разходки, културни мероприятия, придружаване до лечебно заведение и други.

За **109 патронирани** (през 2012 г. броят на патронирани е 100) се грижат 8 длъжностни лица: домакин-касиер, инструктор хранене, готвач, помощник готвач, двама кухненски работника, шофьор и санитар. Лекотоварен автомобил разнося храна пет дни в седмицата. Една санитарка поддържа личната хигиена на част от патронирани и обитаваните от тях помещения по утвърден месечен график. Домашен социален патронаж обслужва и лица от селата Кирилово и Бояново.

- **община Стралджа:**

Домашен социален патронаж е общинска дейност, финансира се от общината. На територията на общината функционират три патронажа - гр.Стралджа, с.Войника и с. Каменец. Капацитетът и на трите е за по 50 потребителя. За функционирането им са определени съответно 4.5, 3.25 и 3.25 щатни бройки включващи длъжностите – домакин, готвач, раб.кухня, шофьор, калкулант и медицинско лице.

Ползвателите на услугата през 2013 година са 130 (през 2012 са 115) както следва:

- ДСП гр.Стралджа - 46 бр. от Стралджа, Зимница, Воденичане, Чарда, Джинот, Лозенец, Атолово;
- ДСП с. Войника - 58бр от селата Войника, Недялско, Тамарино, Първенец;
- ДСП с. Каменец – 26 бр.от селата Каменец, Поляна.

Ползвателите заплащат месечна такса в размер от 36 до 52 лева, в която такса влизат храната, разходът за подготовка и транспортните разходи за доставката ѝ. По високи са таксите за селата извън центъра на патронажите, поради по-високите транспортни разходи и по-малкия брой патронирани.

През 2013 година за издръжка на ДСП от общината са изразходени 131 363 лв.

- **община Тунджа:**

Домашен социален патронаж:

➤ Домашен социален патронаж **с. Болярско, с капацитет 90 места**, който предоставя услуги в 5 населени места – Болярско, Бояджик, Безмер, Гълъбинци и с. Златаре.

➤ Домашен социален патронаж „**Тунджа**”, които реализира дейността си на територията на селата Миладиновци, Меден кладенец, Савино и Межда с капацитет до **100 потребители**. Храната се осигурява на принципа на кетъринг.

➤ **Общинско социално предприятие за обществено хранене „Домашен социален патронаж” с. Победа**, което след приключване на проект по схема „Нови възможности” на ОП РЧР 2007-2013 г., от 09.07.2013 г. е общинска дейност. **Капацитетът му е 100 места** и предоставя социални услуги за жителите на 11 населени места от състава на община „Тунджа” – Победа, Челник, Асеново, Каравелово, Робово, Сламино, Козарево, Стара река, Търнава, Могила и Чарган. В рамките на устойчивостта на проекта, Общинското социално предприятие осигурява „защитена заетост” на 6 лица от уязвими социални групи. Запазен е и социалния елемент при заплащане на услугите, като лицата с доход до минималната социална пенсия не заплащат такса.

Общо за дейност „Домашен социален патронаж” от бюджета на Община „Тунджа” за 2013 год. са отделени 195 000 лв.

Приключи реализация на проект „Общинско социално предприятие за обществено хранене „Домашен социален патронаж” с. Победа – алтернатива на социалното включване в малките населени места от селски тип” по схема „Нови възможности”

2. Обществени трапезарии

- **община Ямбол:**

В изпълнение на сключен договор между Министерство на труда и социалната политика, Фонд „Социална закрила” и Община Ямбол, от 2009 г. до настоящия момент в общината се реализира социалната услуга „Обществена трапезария”.

От м. януари 2013 г. услугата е ползвана от 81 бенефициенти, а от м. септември до м. декември 2013 г. техният брой е увеличен на 100.

Съдействие при осъществяване на проекта оказва Дирекция „Социално подпомагане” Ямбол, която извършва и ежемесечен мониторинг върху изпълнението на дейностите. Екипът по управление на проекта при Община Ямбол води стриктно финансово - отчетната документация, която се поддържа и съхранява от доставчика, както и тази която се представя пред Звеното за управление на дейностите в МТСП.

- **община Елхово:**

Социална услуга в общността за **35 бенефициента** за периода 02.01.2013 г. - 30.04.2013 г. в размер на 6545 лв. и от 01.05.2013 г. до 31.12.2013 г. в размер на 14 423,50 лв. Целева група: лица и семейства на месечно подпомагане по реда и условията на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, лица с доказани липса на доходи, самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии. Доставчик на услугата е община Елхово. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Фонд „Социална закрила” при МТСП. При осигуряване на допълнително финансиране срокът на проекта се удължава.

- **община Болярово:**

С проектното предложение през месец октомври 2009 г. общината кандидатства пред Фонд „Социално подпомагане” за разкриване на „Обществена трапезария” в община Болярово. За пета поредна година Фонд „Социално закрила” финансира продължение на проекта и са отпуснати средства за храна на **40 потребители** и през 2013 г. Дейността по проекта е насочена към най-нуждаещите се жители на общината, а именно в гр. Болярово и селата Попово, Воден, Мамарчево, Голямо Крушево, Ружица. Размерът на финансирането на услугата за едно лице за един ден е 2,40 лв., което включва: храна за обяд и транспортни разходи 10% от стойността на храната за едно лице за един ден. С реализирането на проекта са подкрепени нуждаещите се хора с осигуряване на храна. Подобрени се условията им на живот и се създава устойчива практика за грижа на хората в неравностойно положение от община Болярово. При осигуряване на допълнително финансиране срокът на проекта се удължава.

- **община Тунджа:**

На територията на община Тунджа се реализира Общинска обществена трапезария с капацитет до 200 места. Двуконпонентно обедно меню се предоставя за жителите на 19 населени места.

През 2013 год. продължи реализацията на проект „Обществени трапезарии”, финансиран от Фонд „Социална закрила” на МТСП.

Община „Тунджа” е бенефициент по този проект от 2009 год. Чрез него са обхванати първоначално 100, а от 2012 г - 90 потребители от целевите групи в шест населени места, които получават безплатна храна. През 2013 год. потребители са жителите на с. Дражево, с. Хаджидимитрово, с. Ханово, с.Окоп , с. Крумово и с. Генерал Инзово.

От 2009 год. социалната услуга по програма „Обществена трапезария” се реализира и чрез публично частно партньорство с ЕТ „Емил Иванов” – лицензиран доставчик на социалната услуга. Капацитетът през 2013 г. е 108 лица и семейства от целевите групи в населените места: Веселиново, Завой, Тенево, Маломир, Драма, Дряново, Коневец и Кабиле.

През 2013 г. Фонд „Социална закрила” отвори втори етап за прием на проектни предложения. Две неправителствени организации – Местна инициативна група – Тунджа и Общински младежки съвет „Тунджа”, притежаващи лиценз за социална услуга” Обществена трапезария” внасят проекти за финансиране.

След одобряване, **от 01.07.2013 год. капацитета на социалната услуга „Обществена трапезария” за територията на община „Тунджа” се увеличава със 160 потребители и се разширява териториалния обхват за още 10 населени места – Скалица, Генерал Тошево, Голям Манастир, Овчи кладенец, Ботево, Роза, Видинци, Калчево, Симеоново и Кукорево.**

3. Дневен център за стари хора с. Генерал Инзово, община Тунджа

Услугата е разкрита през 2008 г. по Програма „ФАР 2005 - Деинституционализация посредством предоставяне на услуги в общността за рискови групи“, Фаза 2 , а от м. юни 2009 г. е делегирана от държавата дейност.

Дневният център за стари хора с. Генерал Инзово е разположен в общинска сграда преустроена и адаптирана според нуждите на лицата, ползващи социалната услуга. Разполага с обособени пространства за работата на социалния работник, всекидневна, трапезария, медицински кабинет, кухненско помещение- разливочна, санитарни помещения. Социалната услуга осигурява материални условия, гарантиращи достъпност, функционалност и безопасност. Дворното пространство е залесено. Цветната градина служи за трудотерапия на потребителите. Оборудването е съобразено с нуждите на специалистите и потребителите.

Център за стари хора е комплекс от социални услуги в общността, в близка до семейството среда, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационни потребности, както и на потребностите от организация на свободното време, лични контакти, социални умения и възможности за пълноценен живот в обществото. Дневният център за стари хора работи във взаимодействие с различни институции и други услуги: общинска администрация, БЧК (получаване на хуманитарни помощи - лекарства и хранителни продукти), училищни власти, дневни центрове и домове за възрастни хора от областта и страната, читалища, клубове на пенсионера, младежки неправителствени организации.

През 2013 г. в Дневен център за стари хора в с. Генерал Инзово **капацитета е 30 места** и са изразходвани - 32 465 лв.

4. Дом стари хора „Христо Ботев” в с. Болярско

Разкрит е през 2008 г. Разположен е в двуетажна сграда на преустроено училище, с пристройка социална кухня. За достъпност е изградена естакада на централния вход за хора със затруднения и асансьор между двата етажа. Сградата се намира в центъра на с. Болярско, в непосредствена близост до кметство, читалище, библиотека, параклис, магазини. Поддържано дворното пространство. Обзавеждането в дома е съвременно, помещенията са със собствен санитарен възел, оборудвани са с радиоточка, противопожарна известителна система, сигнална инсталация при спешен случай, телевизор, хладилник. Сградата е собственост на община Тунджа. ДСХ не разполага със собствен транспорт.

Услугата е предоставени от второстепенни разпоредители на територията на община „Тунджа” е Дом за стари хора „Христо Ботев” с. Болярско с **капацитет 30 места** за изразходени 179 505 лв. като финансирана от държавата дейност в т.ч. с включено дофинансиране от Община „Тунджа” в размер на 10 000 лв.

5. Дом за стари хора „Свети Архангел Михаил“ гр. Ямбол

Дом стари хора е специализирана институция, която предоставя комплекс от социални услуги на лица, навършили възраст за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно Кодекса за социално осигуряване, включително и онези от тях, които имат процент намалена трудоспособност, установен с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

Капацитетът на дома е 202 места, в т.ч. и създаденото отделение за лежачо болни лица с 40 места. Домът е винаги с пълен капацитет и във всеки един момент има между 180 и 200 кандидат - потребители желаещи да постъпят и изчакващи настаняване. Материалната база е в добро техническо състояние. Сградата е общинска собственост, отоплява се с природен газ и ел. енергия. За всеки потребител на услугата се предприема индивидуална работа за по-бързата адаптация към условията и социалната общност в дома. Има клубове по интереси, участват в културно-масови прояви в зависимост от здравословното им състояние и уменията, които притежават. ДСХ има немалко дарители от областта, страната и чужбина, които правят дарения по повод национални и религиозни празници под формата на хранителни и лекарствени продукти, дрехи, техника и други консумативи.

ДСХ гр. Ямбол е под общо ръководство с Домашен социален патронаж – Ямбол, който е позициониран в сградата на дома.

6. Дом за стари хора с. Чернозем, община Елхово

Разкрит е през август 1999 г. Специализираната институция е държавно делегирана дейност с възможност за дофинансиране от общинския бюджет и дарения.

Капацитетът на дома е 16 възрастни, а към момента има настанени 11 жени и 4 мъже. Домът е разположен в двуетажна сграда в село Чернозем. Създадени са добри условия за живот на настанените потребители на социални услуги. За домуващите се грижи следният екип: медицинска сестра, кухненски работник, две санитарки, огняр, двама пазачи невъоръжена охрана.

7. Дом за стари хора с. Воден, община Болярово

Услугата е разкрита през месец декември 2009 година. Капацитет 30 места. Заетите места към 31.12.2013 г. са 30 бр. Екипът на Дома за стари хора се състои от 13 щатни бройки. За ползваната социална услуга в Дома за стари хора се заплаща такса в размер 70 на сто от дохода на лицата или такса в размер на действителните месечни разходи, съгласно разпоредбите на Тарифа за таксите за социалните услуги, финансирани от републиканския бюджет. Финансирането на Дома за стари хора е чрез делегиран държавен бюджет с възможност за дофинансиране от общинския бюджет и дарения

8. Защитено жилище за възрастни гр. Болярово

Защитеното жилище е разположено в двуетажна сграда на бивша детска градина, в която през 2008 г. е извършен основен ремонт по Проект "Красива България". **Капацитет 11 възрастни** и самотни хора живеещи на територията на общината. Към 31.12.2013 г. капацитетът на заведението е запълнен. Потребителите на този вид услуга водят независим начин на живот, подпомагани от професионалисти - като се прилага индивидуален подход съобразен с конкретните потребности на всяко настанено лице. Екипът на защитеното жилище се състои от 6,5 щатни бройки. За ползваната социална услуга се заплаща такса в размер 50 на сто от дохода на лицата или такса в размер на действителните месечни разходи, съгласно Тарифа за таксите за социалните услуги, финансирани от републиканския бюджет. Финансирането на „Защитено жилище“ е чрез делегиран държавен бюджет с възможност за дофинансиране от общинския бюджет и дарения

9. През 2013 г. са извършени строително ремонтни дейности в част от сградата на читалище в с. **Веселиново, община Тунджа** за предоставяне на социална услуга „**Дневен център за възрастни хора с увреждания**“ и в две помещения, находящи се в с. **Скалица** за предоставяне на социална услуга „**Дневен център за стари хора**“. Средствата, вложени от община Тунджа в ремонта на сградовия фонд са над 110 000 лв.

Клубове на пенсионера и на хората с увреждания

На територията на **Община Елхово** функционират 13 пенсионерски клуба, два от които са в град Елхово и един Клуб на хората с увреждания в Елхово, в които възрастните жители в пенсионна възраст прекарват голяма част от свободното си време

Тези клубове са форма на социална интеграция. В тях се организират социални контакти и възможности за активен живот на пенсионерите и хора с увреждания. В клубовете посетителите получават информиране и консултиране по социални, здравословни и др. въпроси. Финансират се от община Елхово.

Община Болярово: От местните дейности са разкрити и функционират клубове на пенсионера в девет населени места на общината /Болярово, Мамарчево, Голямо Крушево, Воден, Стефан Караджово, Попово, Шарково, Горска поляна, Крайново/. В тях около 300 пенсионери и самотни стари хора, които нямат здравословни проблеми прекарват голяма част от свободното си време в срещи и занимания според интересите си, поддържат лични и социални контакти. В някои от клубовете са създадени самодейни певчески групи, които активно развиват своята дейност Като участват във фестивали, събори и инициативи във връзка с осъществяването на Културния календар на Общината. За осъществяването на инициативите си те получават финансова и методическа помощ от ръководството на община Болярово.

В **Ямбол** има 13 клуба на пенсионера. С оглед вида и спецификата на увреждания или дефицит на хората с увреждания, на територията на област Ямбол са създадени съюзни организации (съюз на инвалидите, на слепите, на глухите). Създадени са също и неправителствени организации и сдружение с нестопанска цел «СКИ – Ямбол 99».

В община **Стралджа** има **Клубове на пенсионера**, в които над 380 души поддържат лични и социални контакти. Клубове има в Стралджа, Воденичане, Палаузово, Зимница, Лозенец, Войника, предстоящи са нови за разкриване в останалите села от общината. **Клуб на хората с увреждания**, в който над 50 души поддържат лични и социални контакти. **Клуб на диабетика** - над 150 диабетно болни хора поддържат лични и социални контакти.

В **община Тунджа** поради спецификата на населените места са изградени и действат **35** клуба на пенсионера.

IV. СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ИНСТИТУЦИИ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА – РЕЗИДЕНТЕН ТИП, ЗА ДЕЦА

1. Дом за медико - социални грижи за деца /ДМСГД/

ДМСГД - Ямбол е лечебно заведение, по смисъла на чл. 5, ал. 1 от Закона за лечебните заведения. Към настоящия момент съобразно нормативната уредба и конкретните нужди на региона, броят на леглата е редуциран на 70, а настанените деца към 31.12.2013 г. са 46, като от тях 11 деца са с увреждания.

В ДМСГД- гр. Ямбол се приемат деца от 0 до 3 годишна възраст. Настаняването се извършва с влязло в сила решение на районния съд по реда на чл.28 от Закона за закрила на детето, както и временно настаняване със заповед на директора на Дирекция „Социално подпомагане”, издадена по реда на чл.27 от ЗЗД и спешно настаняване по реда на чл.33 от Правилника за прилагане на ЗЗД. Домът осъществява продължително медицинско наблюдение на деца с хронични заболявания и проблеми; диагностициране, лечение и рехабилитация; специфични грижи за деца с хронични заболявания и медико-социални проблеми: отглеждане, възпитание и обучение, подготовка за интеграция в обществото чрез посещаване на масови детски заведения, подготовка за осиновяване. В ДМСГД - гр. Ямбол работят квалифицирани медицински специалисти - лекари, медицински сестри, рехабилитатор, както и педагози, детегледачки и друг персонал. В ДМСГД - Ямбол са обособени задължителните структурни единици съгласно Правилника за устройството и дейността на домовете за медико-социални грижи за деца: Медицински, Жилищен и Административно – стопански блок. Домът има обширен двор, в който са разположени детски площадки, построени по съвременните изисквания за безопасност, кътове за отдих. Осигурен е достъп до и в сградата на хора с увреждания. Домът осигурява на настанените деца удобен транспорт за провеждане на консултативна извънболнична и болнична помощ, както и посещения на куклен театър, сладкарници, детски празници.

ДМСГД Ямбол активно работи и по Проект „Детство за всички” на ДАЗД в партньорство с АСП и МЗ, който е част от Операция „Да не изоставяме нито едно дете”. По силата на този проект са изготвени оценки на децата, на които предстои да бъдат изведени от ДМСГД и настанени в новият вид резидентни услуги.

2. ДДЛРГ“ Юрий Гагарин“ град Ямбол

ДДЛРГ „Ю. Гагарин” гр. Ямбол е специализирана институция, в която се предлага постоянна и седмична грижа за деца от 7 до 18 години включително или до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст.

През 2009 г. капацитета на дома е бил 100 места, но на свое заседание Общински съвет Ямбол /тридесет и първо заседание на Общински съвет, проведено на 18 март 2010 г./, взема решение за поетапно намаляване капацитета на ДДЛРГ, който към настоящият момент е 60 места. Към 31.12.2013 г. настанените деца са 44, от които 2 деца ползват социалната услуга „Седмична грижа”.

За всяко дете, настанено в ДДЛРГ „Ю. Гагарин” се изготвя план за грижи, който е в съответствие с плана за действие, изготвен от дирекция "Социално подпомагане". Планът за грижи се изготвя в срок до един месец от настаняване на детето в институцията.

За осигуряване на възпитателната дейност в дома за деца, лишени от родителска грижа, се разработват програми съобразно възрастта на децата. В дома се води и съхранява задължителна документация съгласно разпоредбите на чл.32 от Правилника за организацията и дейността на ДДЛРГ. Екипът в ДДЛРГ работи съвместно с Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”, инспекторите от Детска педагогическа стая, МКБППМН – гр. Ямбол, представители на ОД на МВР. Община Ямбол оказва пълно съдействие и подкрепа за нормалното функциониране на институцията.

През 2013 г. 10 деца ползват подкрепящи външни социални услуги в ЦОП „Усмивка” и ЦСРИ гр. Ямбол. Децата от Дома се включват в организирани мероприятия и лагери, посещават концерти, участват в спортни прояви. През лятото на 2013 г. на възпитаниците е осигурена почивка на море.

3. Преходно жилище Ямбол

От изключително значение при прехода от институционален тип грижа към грижа в среда близка до семейната или в общността е осигуряването на специална подкрепа на младите хора, напускащи специализираните институции. През месец февруари 2010 г., със заповед на Изпълнителния директор на АСП в сградата на ДДЛРГ „Ю. Гагарин” - Ямбол са открити **две преходни жилища (едно за момчета и едно за момичета)**, с капацитет по четири места. Социалната услуга е делегирана от държавата дейност. **Към 31.12.2013 г. потребителите на социалната услуга са съответно 3 момчета и 4 момичета.** Услугите, предоставяни в преходните жилища отговарят на критериите и стандартите, регламентирани в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане - за местоположение и материална база, за хранене, здравни грижи, образователни услуги и информация, организация на свободното време и личните контакти, квалифициран персонал. Услугите се основават на социална работа, при прилагане на индивидуален подход и са съобразени с конкретните потребности на всяко прието лице, с акцент подготовка за самостоятелен живот.

В преходните жилища потребителите на социалната услуга се стимулират да развиват личните си умения и навици, да се чувстват сигурни и готови за предприемане на следваща стъпка към интеграция в общността.

4. Център за настаняване от семеен тип

Центърът за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) е комплекс от социални услуги, които се предоставят в среда, близка до семейната, за ограничен брой лица - не повече от 15. Потребителите са деца, за които са изчерпани възможностите на осигуряване на семейна среда и се предполага, че настаняването ще бъде дългосрочно. Дейности на услугата: Предоставяне на подслон и ежедневни грижи; Изграждане на умения за самостоятелен живот; Осигуряване на здравни и образователни услуги (извън мястото за живеене). Очаквани резултати: намаляване на децата в СИ; осигуряване дългосрочна грижа, близка до семейната среда

• ЦНСТ за деца град Ямбол

През месец февруари 2012 г., със заповед на Изпълнителния директор на АСП е разрешено откриването на Център за настаняване от семеен тип – резидентна услуга делегирана от държавата дейност, след като първоначално Центърът е изграден и функционира в гр. Ямбол по проект „В моя нов дом” по Схема за безвъзмездна финансова помощ ”Социално услуги за социално включване” .

Капацитетът на ЦНСТ за деца в Ямбол е 12 деца, като до м. 02.2012 г. дейностите са се изпълнявали по Проект BG051PO001-5.2.06-0048-C0001 „В МОЯ НОВ ДОМ”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, а от м. март 2012 г. ЦНСТ е държавно делегирана дейност. Основната цел на Центъра за настаняване от семеен тип в град Ямбол е да осигури качество на живот, което гарантира пълноценното физическо, емоционално и познавателно развитие и социално включване на всяко от настанените деца, чрез осигуряване на индивидуализирана грижа и подкрепа.

Центърът е разположен в Комплекс за социални услуги за деца и възрастни, което улеснява достъпа на децата до ползването на външни услуги в общността.

По Оперативна програма „Регионално развитие” – 2007 – 2013 г., Проект „Подкрепа за деинституционализация чрез изграждане на социална инфраструктура за деца и младежи в риск в град Ямбол”, през 2013 г. община Ямбол изгради три нови **Центъра за настаняване от семеен тип и едно Защитено жилище**. Обектите са изградени и оборудвани по всички съвременни изисквания за предоставяне на социалните услуги. Целта на проекта е да се създадат условия за предоставяне на нов вид резидентни услуги за деца и младежи в риск в общността чрез осигуряване на подходяща и ефективна инфраструктура. **Центровете за настаняване от семеен тип** са предвидени за настаняване на деца с увреждания над 3 годишна възраст и младежи от специализираните институции – ДМСГД, ДДФУ, ДДУИ, включително и деца с увреждания, които към момента са настанени в институции извън територията на общината и областта, а в защитеното жилища младежи с увреждания над 18 години.

Община Ямбол има готовност, през 2014 г. да започне изпълнението на дейностите по проект „Интеграция на деца и младежи с увреждания чрез предоставяне на социални услуги от резидентен тип в община Ямбол” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. По този начин изградените три ЦНСТ и едно ЗЖ ще станат реално работещи. В новите социални заведения ще се отглеждат общо 50 деца и младежи с увреждания от специализираните институции в страната. Обитателите на новите къщи ще са под непрекъснатите грижи на квалифициран персонал, чийто подбор вече е извършен. За целите на предоставянето на новите социални услуги се разкриват 43 работни места.

Община Ямбол е една от първите в страната, които приключиха строителството на центрове за деца с увреждания /едно ЗЖ и три ЦНСТ/ и първата, която подписа договор за предоставяне на новите социални услуги. Така успешно беше финализиран поредния социален проект на Ямбол - „Подкрепа за деинституционализация чрез изграждане на социална инфраструктура за деца и младежи в риск в град Ямбол”.

- **ЦНСТ “Къща като къщи“ град Елхово**

Капацитет на Центъра за настаняване от семеен тип е **8 деца**, за които се грижат екип от: социален работник, четирима възпитатели, детегледач, хигиенист.

От **01.03.2012 г.**, след успешно приключване на проекта, финансиран по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по схема за безвъзмездна финансова помощ “Социални услуги за социално включване” Център за настаняване от семеен тип „Къща като къщи” е делигирана държавна дейност.

В центъра се създава среда близка до семейната, при която децата получават необходимата им индивидуализирана грижа и подкрепа за личностно съзряване и изграждане на умения за самостоятелен и независим живот. Организирането на живота и услугите в него са насочени към създаването на условия и нагласи на децата за равнопоставено участие в живота на местната общност.

В момента има настанени 4 момичета и 4 момчета.

През 2013 година от Центъра за настаняване бяха изведени 4 деца и настанени в приемни семейства по проект „И аз имам семейство”.

- **Проект Център за настаняване от семеен тип 2 - Елхово**

Реализиране на Проект ЦНСТ 2 по Програма „Развитие на селските райони” към Министерството на земеделието и храните, като част от проект „Детство за всички” на Държавната агенция за закрила на детето. Проектното предложение е одобрено и на 3 октомври 2012 г. е сключен Договор на стойност 675 166 лв. за изграждане на ЦНСТ 2 за **12 деца с увреждания и 2 деца за спешно настаняване**. През 2013 г. успешно приключва проекта на община Елхово „Подобряване на

социалната инфраструктура в община Елхово, чрез изграждане на 1 брой Център за настаняване от семеен тип” финансиран по мярка 321 на ПРСР, чрез който бе построена напълно нова сграда в гр. Елхово.

- **Проект Център за настаняване от семеен тип „Къща за нашите деца” - Елхово**

През м. декември 2013 г. е сключен договор между община Елхово и Агенция за социално подпомагане за изпълнение на процедура „Да не изоставяме нито едно дете”, Компонент 2 : Разкриване на социални услуги в общността, бюджетна линия BG051PO001- 5.2.12 на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”2007-2013 по Приоритетна ос 5: Социално включване и насърчаване на социалната икономика с Основна област на интервенция 5.2. Социални услуги за превенция на социалното изключване и преодоляване на неговите последици.

Капацитетът на ЦНСТ „Къща за нашите деца” е 12+2 деца и младежи с увреждания. В центъра ще бъдат настанени 12 деца и младежи с увреждания, смесени по възраст, пол, степен на увреждане и ниво на автономност от специализирани институции. Предвидени са и 2 места за настаняване на деца/младежи от общността по спешност.

Средствата за изпълнение на дейностите по проекта са в размер на 90676,93 лв. Продължителността на проекта е 11 месеца : от 01.02.2013 г.- до 31.12.2014 г.

Към края на 2013 г., социалните услуги, които функционират на територията на област Ямбол, като държавно делегирана дейност са:

7 Специализирани институции, от които:

- Дом за деца, лишени от родителски грижи – 1 бр. в град Ямбол
- Домове за стари хора – 4 броя:
 - с. Воден, община Болярово;
 - с. Болярско, община Тунджа;
 - с. Чернозем, община Елхово;
 - гр. Ямбол
- Домове за възрастни с умствена изостаналост – 2 броя – в с. Малко Шарково, община Болярово и в с. Маленово, община Стралджа

8 Социални услуги в общността – резидентен тип, делегирана от държавата дейност, от които:

- Преходни жилища за деца над 16 г. – 2 броя в Ямбол;
- Центрове за настаняване от семеен тип за деца – 2 броя – един в Елхово и един в Ямбол;
- Защитени жилища – 4 бр., в т.ч. за мъже и жени в пенсионна възраст - 1 бр. и за жени с умствена изостаналост – 3 бр./ гр. Болярово, общ. Болярово - 2 бр., с. Малко Шарково, община Болярово, гр. Елхово/

9 Социални услуги в общността, делегирана от държаната дейност, от които:

- Дневни центрове – 2 бр., в т.ч. за стари хора – 1 бр. в с. Ген. Инзово, община Тунджа и за деца с увреждания – 1 бр. в Ямбол;
- Центрове за социална рехабилитация и интеграция – 5 бр., в т.ч. за възрастни и деца с увреждания – 3 бр., за лица над 18 г. – 1 бр. и за деца от 3 г. до 18 г. – 1 бр. , функционират във всяка община на територията на област Ямбол;
- Центрове за обществена подкрепа – 2 бр. по един в Стралджа и Ямбол

При изпълнението на Годишните планове за развитие на социалните услуги и в изпълнение на общинските стратегии на общините от област Ямбол, се наблюдава следното:

 ОБЩИНА БОЛЯРОВО:

Услуги, планирани в община Болярово и включени в Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2015), но НЕРАЗКРИТИ към края на 2013 година са:

1. **Защитено жилище капацитет 8 места в село Стефан Караджово.** Целева група Пълнолетни лица с лека и средна степен на умствена изостаналост изведени от ДВХУИ с.М.Шарково. Фокус на услугата: създаване на условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на хора с умствена изостаналост в среда, близка до семейната. Услугата е планирана да стартира през периода 2014-2015 г., **има разработен проект, търси се финансиране**
2. **ЦНСТ с капацитет 8 места в село Мамарчево.** Целева група: Възрастни лица с невъзможност за самообслужване. Фокус на услугата: Осигуряване на среда максимално близка до семейната за задоволяване на потребностите на настанените лица. Услугата е планирана да стартира през периода 2014-2015г., **има одобрен проект.**
3. **ЦНСТ за възрастни хора с деменция – 15 потребителя в село Мамарчево.** Целева група: Лица с деменция, установена с протокол на ЛКК или с ЕР на ТЕЛК/НЕЛК. Фокус на услугата: Осигуряване на среда максимално близка до семейната за задоволяване на потребностите на настанените лица. Услугата е планирана да стартира през периода 2014-2015 г., **има одобрен проект.**

В Годишния план за развитие на социалните услуги за 2013 г. в община Болярово **не е предвидено намаляване или увеличаване капацитета на съществуващите социални услуги, промяна във вида на социалните услуги или закриване.**

От 01.07.2012 г. е извършено реструктуриране на местна бюджетна дейност „Обществена трапезария” в местна бюджетна дейност “Домашен социален патронаж”, финансирана със средства от общински бюджет.

За решаване на социалните въпроси са предвидени средства в общинския бюджет за еднократно подпомагане на нуждаещите се граждани от Община Болярово. По предложения на кмета на общината, относно отпускане на еднократна помощ на нуждаещи се граждани от Община Болярово след вземане на решение на ОбС Болярово за 2013 г. са подпомогнати 168 лица със сумата от 14 267 лв., на 6 лица е осигурена топла храна от Домашен социален патронаж на стойност 533 лв., на 14 лица са осигурени дърва за огрев, осигурени са средства на ученици от социално слаби семейства за закупуване на дрехи, обувки, учебници и учебни помагала за СОУ „Д-р Петър Берон” гр. Болярово – 1500 лв., за ОУ „Стефан Караджа” с.Ст.Караджово - 1000 лв., за ЦДГ гр. Болярово и филиали- 650 лв.

 ОБЩИНА ЕЛХОВО:

На база изпълнението на общинския годишен план за развитие на социалните услуги за 2013 г. **няма констатирано закъснение или нереализирана услуга** през 2013 година за община Елхово. Ключовите приоритетни направления в Годишния план за развитие на социалните услуги в община Елхово за 2013 г. са определени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи, необходимостта от решаване на критични социални проблеми на жителите на общината и в контекста на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Елхово 2011-2015 г.

Нови социални услуги:

ЦНСТ “Къща като въщи“ град Елхово - от 01.03.2012 г., след успешно приключване на проекта, финансиран по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по схема за безвъзмездна финансова помощ “Социални услуги за социално включване” Център за настаняване от семеен тип „Къща като въщи” е делигирана държавна дейност. През 2013 година от Центъра за настаняване бяха изведени 4 деца и настанени в приемни семейства по проект „И аз имам семейство”.

Център за настаняване от семеен тип 2 – Елхово Реализиране на Проект ЦНСТ 2 по Програма „Развитие на селските райони” към Министерството на земеделието и храните, като част от проект „Детство за всички” на Държавната агенция за закрила на детето. Проектното предложение е одобрено и на 3 октомври 2012 г. е сключен Договор на стойност 675 166 лв. за изграждане на ЦНСТ 2 за **12 деца с увреждания и 2 деца за спешно настаняване**. През 2013 г. успешно приключва проекта на община Елхово „Подобряване на социалната инфраструктура в община Елхово, чрез изграждане на 1 брой Център за настаняване от семеен тип” финансиран по мярка 321 на ПРСР, чрез който бе построена напълно нова сграда в гр. Елхово.

Център за настаняване от семеен тип „Къща за нашите деца” – Елхово През м. декември 2013 г. е сключен договор между община Елхово и Агенция за социално подпомагане за изпълнение на процедура „Да не изоставяме нито едно дете”, Компонент 2: Разкриване на социални услуги в общността, бюджетна линия BG051PO001- 5.2.12 на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 по Приоритетна ос 5: Социално включване и насърчаване на социалната икономика с Основна област на интервенция 5.2. Социални услуги за превенция на социалното изключване и преодоляване на неговите последици. Капацитетът на ЦНСТ „Къща за нашите деца” е 12+2 деца и младежи с увреждания. Средствата за изпълнение на дейностите по проекта са в размер на 90676,93 лв. Продължителността на проекта е 11 месеца : от 01.02.2014 г.- до 31.12.2014 г.

ОБЩИНА СТРАЛДЖА:

Услуги, планирани в община Стралджа и включени в Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2015), но НЕРАЗКРИТИ към края на 2013 година:

- 1. ЦСРИ за деца** Целева група: Деца с увреждания, семейства на деца с увреждания, деца с психически увреждания. Фокус на услугата: Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, здравни, психологически, трудотерапия; умения за самостоятелност; мобилни услуги от рехабилитатор и психолог.
- 2. Защитено жилище в село Зимница** Целева група: Пълнолетни лица с умствена изостаналост. Фокус на услугата: Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за пълнолетни лица с умствена изостаналост в среда, близка до семейната.
- 3. Комплекс за подкрепа на стари хора** Целева група: Стари хора и лица с увреждания, в това число самотни стари хора и живеещи в изолирани райони, във общинските центрове и прилежащите им села; в пенсионна възраст, живеещи в отдалечени населени места в община Стралджа. Фокус на услугата: Предоставяне на модулни пакети от услуги; предоставяне на храна по модулен пакет; поддържане на лична и битова хигиена; извършване на битови услуги; извършване и/или съдействие на дребни ремонти в дома; Съдействие при изготвяне на необходими документи за явяване на ТЕЛЖ; здравно-медицинска подкрепа и др.

- 4. Обществен център за деца и семейства** Деца от 0 до 7 г. и техните семейства
Фокус на услугата: Формиране и развитие на родителски умения; Ранна интервенция на уврежданията; Семейно консултиране и подкрепа; Здравна консултация; Интеграция на децата в детските градини и в предучилищните групи; Допълнителна подготовка за започване на училище.

В Годишния план за развитие на социалните услуги на община Стралджа през 2013 г. е заложено увеличаване капацитета на ЦОП от 15 на 20 места. Направеното предложение е отказано, тъй като заявеното увеличение на капацитета на ЦОП – Стралджа е включено в проекто-бюджета на МТСП за 2013 г., но не е одобрено за финансиране с бюджета на страната за 2013 г.

Със Заповед № РД01-1209 от 29.11.2012г., капацитетът на **Дом за възрастни с умствена изостаналост с. Маленово, община Стралджа (ДВХУИ)** – Маленово е намален от 62 на 61 места, което е в съответствие с Годишния план за 2013г. на Областната и Общинска стратегия за развитието на социалните услуги.

ОБЩИНА ТУНДЖА:

В изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2011 – 2015г., Община „Тунджа” реализира **Социална програма**, която се приема ежегодно от Общински съвет.

Към 31.12.2013 г. Община „Тунджа” предоставя 14 социални услуги, от които 3 са делегирани от държавата дейности, 4 се финансират от местния бюджет, а 7 се реализират самостоятелно или в партньорство по проекти и програми с външно финансиране. Второстепен разпоредител е една социална услуга.

За реализиране Годишния план в сферата на социалните услуги през 2013 год. са планирани 670 413 лв. Изразходените средства за осигуряване на делегираните и общинските социални услуги за отчетния период са в размер на 848 258 лв., при годишен актуализиран план 931 773 лв. За извършване на строително монтажни дейности, преустройство на сграден фонд и други капиталови разходи с цел осигуряване на среда за развиване на социални услуги са вложени 201 735 лв. при планирани 163 000 лв.

Община Тунджа работи много активно в областта на социалните дейности, планира множество социални услуги с цел задоволяване в максимална степен нуждите на населението, обогатява предоставяните социални услуги.

Услуги, планирани в община Тунджа и включени в Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2015), но НЕРАЗКРИТИ към края на 2013 година:

- 1. Центрове за обществена подкрепа.** Целева група: Деца в риск и техните семейства, бременни момичета и жени с риск за изоставяне на децата си. Фокус на услугата: Превенция на изоставяне; подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, консултации; услуги за деинституционализация, реинтеграция в семейството.

Услугата не е разкрита - поради липса на подходящи източници на финансиране.

- 2. ЦНСТ за младежи с увреждания.** Фокус на услугата: Резидентна грижа семеен тип - 24 часово обгрижване, предоставяне на подслон и ежедневни грижи; осигуряване на здравни и образователни услуги.
- 3. ЦНСТ за младежи с ментални увреждания.** Фокус на услугата: Предоставяне на подслон и ежедневни грижи; изграждане на умения за самостоятелен живот; осигуряване на здравни и образователни услуги.

Двете ЦНСТ-та не са разкрити поради липса на подходящи източници на финансиране за развитие на услугите.

4. **ЦСРИ за лица с увреждания (физически, умствени и множествени).** Фокус на услугата: медицинска и социална рехабилитация; консултиране; програми за социални умения за самостоятелен живот; посредничество пред различни институции; дейности в домашна среда; медицинска рехабилитация.
Услугата не е разкрита поради липса на подходящо помещение и поради липса на финансови средства за развитие на услугата.
5. **Защитено жилище за хора с ментални/психични увреждания.** Фокус на услугата: предоставяне на подслон и ежедневни грижи; изграждане на умения за самостоятелен живот; социални, образователни, здравни, информационно-консултантски и други услуги в зависимост от нуждите на потребителите.
6. **Защитено жилище за хора с деменция или изведени от СИ.**
7. **Защитено жилище за хора с физически увреждания.**
Защитените жилища за лица с физически, ментални и психични увреждания, за лица с деменция не са разкрити поради недопустимост по схема "Живот в общността" и липса на други алтернативни източници на финансиране за развитие на услугата.
8. **Център за временно настаняване -** Социални услуги насочени към бездомни пълнолетни лица и/или останали в безпомощно състояние.
9. **Комплекс за подкрепа на възрастни лица, лица с увреждания и самотни стари хора в село Калчево.** Целева група: пълнолетни и/или стари хора и лица с увреждания, в това число самотни стари хора и живеещи в изолирани райони, в община Тунджа и съседните села. Фокус на услугата: Комбинира ресурсите на различни налични дейности и услуги на територията на дадена община (Дневен център за стари хора; Домашен социален патронаж, Клуб на пенсионера, Социална кухня/ обществена кухня, заети по програма „Социални услуги в семейна среда“, Национална програма От социални помощи към осигуряване на заетост и др.) с цел оптимизирането и ефективното им използване при предоставяне на услуги за рискови общности и групи.
10. **Център за развитие на общности за лица в риск, живеещи в компактни ромски квартали.**
11. **Център за развитие на общности с Кабиле** Целева група: Общностен център за подкрепа на деца и семейства в риск от социално изключване; специализирана работа с деца с намалена възможност за социална адаптация. Фокус на услугата: Осигурява подкрепа за развитие на хора в неравностойно положение чрез директна работа в общността- кабинет за ранна интервенция на деца с увреждания, семеен център, кабинети за семейна подкрепа; чрез посредничество за достъп до други услуги; мобилни интегрирани услуги; кабинет за Ранна интервенция на уврежданията. Услугата е Нова – предвидено стартиране на проектните дейности от 2011-2015 г. по Проект за социално включване
12. **Семейни центрове за подкрепа за деца и семейства в риск.** Фокус на услугата: Подкрепа за деца от 0-3 год. възраст чрез осигуряване на почасова или дневна грижа; предоставяне на интегрирани мобилни услуги в подкрепа на млади родители и др. Услугата е Нова – предвидено стартиране на проектните дейности от 2011-2015 г. по Проект за социално включване
13. **Кабинети за семейна подкрепа /мобилна услуга/.** Нова – предвидено стартиране на проектните дейности от 2011-2015 г. по Проект за социално включване.
14. **Защитено жилище за самотно живеещи възрастни хора.** Фокус на услугата: Осигуряване на грижа за самотно живеещи стари хора, с цел предотвратяване настаняване в СИ.
15. **Мобилен център за социални услуги**
16. **Дневен център за възрастни хора с увреждания**

Социалните услуги „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“ бяха предвидени да се развият като делегирани дейности. С промяна в РМС на МС, същите бяха отменени като дейности за финансиране от Републиканския бюджет.

Трудностите, които община Тунджа среща през 2013 г. във връзка с предоставянето на социални услуги са формирани основно от липсата на подходящи алтернативни външни източници за финансиране.

Голяма част от социалните услуги, предвидени за реализация през отчетния период като: Центрове за развитие на общности, Семейни центрове, Мобилен кабинет за семейна подкрепа, Кабинет за ранна интервенция на уврежданията са предвидени по Проекта за социално включване на МТСП, финансиран със заем от Световната банка. Забавяне стартиране на тръжните процедури по избора на консултанти, забави и реалния старт по предоставяне на интегрираните услуги. В края на 2013 год. е подписано ново Споразумение между община „Тунджа“ и Дирекция „Социално включване“ на МТСП за удължаване срока на проекта до септември 2015 г.

Нови социални услуги:

Ново-разкрит е Център за социална рехабилитация и интеграция с. Калчево, община Тунджа. Услугата е създадена в началото на 2011 г. по Проект „Дневен център за пълнолетни лица 18 + - алтернатива за преодоляване на социалната изолация в малките населени места“ по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.2.06, “Социални услуги за социално включване” и Договор за безвъзмездна финансова помощ по ОП „Развитие на човешките ресурси”. От 01.03.2012 г., след приключване на проекта е трансформирана в ЦСРИ, с капацитет 25 потребителя, като делегирана от държавата дейност.

Община „Тунджа“ ремонтира сграда в с. Веселиново, която отдаде за ползване на СНЦ „КАРИТАС- СОФИЯ”, за да се предоставят от м. октомври 2013 год. социални дневни услуги за **20 пълнолетни лица с увреждания**, живеещи на територията на община „Тунджа“ и община Ямбол. Потребителите се транспортират със специализиран транспорт от „врата – до врата”, което значително облекчава семействата на ползвателите. Осигуряват се социални, трудотерапевтични, медицински, рехабилитационни услуги според индивидуалните потребности и възможности на потребителите, както и културно -образователни мероприятия.

През 2013 г. са извършени строително ремонтни дейности в част от сградата на читалище в с. **Веселиново, община Тунджа** за предоставяне на социална услуга „Дневен център за възрастни хора с увреждания” и в две помещения, находящи се в с. **Скалица** за предоставяне на социална услуга „Дневен център за стари хора”. Средстата, вложени от община Тунджа в ремонта на сградовия фонд са над 110 000 лв.

Разкрито е Общинско социално предприятие за обществено хранене „Домашен социален патронаж” с. Победа, което след приключване на проект по схема „Нови възможности” на ОП РЧР 2007-2013 г., от 09.07.2013 г. е общинска дейност. **Капацитета му е 100 места** и предоставя социални услуги за жителите на 11 населени места от състава на община „Тунджа” – Победа, Челник, Асеново, Каравелово, Робово, Сламино, Козарево, Стара река, Търнава, Могила и Чарган. В рамките на устойчивостта на проекта, Общинското социално предприятие осигурява „защитена заетост” на 6 лица от уязвими социални групи. Запазен е и социалния елемент при заплащане на услугите, като лицата с доход до минималната социална пенсия не заплащат такса.

През 2013 г. Фонд „ Социална закрила” отвори втори етап за прием на проектни предложения. Две неправителствени организации – Местна инициативна група – Тунджа и Общински младежки съвет „ Тунджа”, притежаващи лиценз за социална услуга” Обществена трапезария” внасят проекти за финансиране.

След одобряване, от 01.07.2013 год. капацитета на социалната услуга „Обществена трапезария“ за територията на община „Тунджа“ се увеличава със 160 потребители и се разширява териториалния обхват за още 10 населени места – Скалица, Генерал Тошево, Голям Манастир, Овчи кладенец, Ботево, Роза, Видинци, Калчево, Симеоново и Кукорево.

ОБЩИНА ЯМБОЛ:

Услуги, планирани в община Ямбол и включени в Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2015), но НЕРАЗКРИТИ към края на 2013 година:

- 1. ЦНСТ за деца с увреждания настанени в СИ извън община Ямбол.** Целева група: Деца с увреждания настанени в СИ, за които са изчерпани възможностите за осигуряване на семейна среда. Фокус на услугата: Предоставяне на подслон и ежедневна грижа; Изграждане на умения за самостоятелен живот; Осигуряване на здравни и образователни услуги.
- 2. Наблюдавано жилище.** Целева група: Пълнолетни лица в трудоспособна възраст, с възможност да бъдат изведени от СУПЦ от други области; Лица в риск от общността в трудоспособна възраст, които нямат семейства или не получават семейна подкрепа. Фокус на услугата: предоставяне на подслон и ежедневни грижи; осъществяване на дейности за постигане на социално включване; изграждане на умения за самостоятелен живот; предоставяне на професионална помощ в прехода към самостоятелен живот.
- 3. Защитено жилище за хора с деменция настанени в СИ.** Фокус на услугата: Осигуряване на грижа за хора с деменции изведени от СИ в среда близка до семейната.
- 4. Защитено жилище за хора с психични разстройства.** Фокус на услугата: Осигуряване на грижа за хора с физически увреждания.
- 5. Дневен център за възрастни с увреждания.** Фокус на услугата: Осигуряване на услуги, дневна грижа – дневен престой и храна, рехабилитация, медицинско и санитарно обслужване, занимания за организация на личното време, трудотерапевтични дейности, консултиране.
- 6. Звено Майка и бебе** Целева група: Бременни жени и майки в риск да изоставят децата си. Фокус на услугата: Насърчаване на родителска привързаност, подпомагане на младите майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране за срок от 6 месеца.
- 7. Кризисен център.** Целева група: Лица, пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация. Фокус на услугата: Комплекс от социални услуги, насочени към оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневни потребности и правно консултиране или социално – психологическа подкрепа, включително чрез мобилни екипи за кризисна интервенция.
- 8. Дневен център за стари хора.** Целева група: Самотно живеещи стари хора с ниски доходи, които могат да се обслужват сами. Фокус на услугата: Здравно, правно и социално консултиране; посредничество с други институции; Осигуряване на храна; Организиране на свободното време и отдих.
Тази услуга е планирана да стартира в Ямбол в рамките на Комплексен център за социални услуги.
- 9. Център за ранна интервенция на уврежданията.** Целева група: Деца с увреждания и деца в риск от 0 до 7 години, техните родители; бъдещи родители от уязвимите групи; родители на деца във висок риск от забавяне в развитието. Фокус на услугата: Преодоляване на изоставянето и институционализирането на деца с увреждания; оказване подкрепа на семейства които полагат грижи за деца с увреждания.

Предстои да функционира в рамките на „Общностен център“.

В рамките на „Общностен център“ предстои да функционират също и **Здравен кабинет** за деца, чиито ОПЛ не е педиатър; деца от семейства, в които не се полага достатъчно грижа за децата; деца със здравословни проблеми; деца с увреждания от 0 до 7 години; както и **Логопедичен кабинет** за Деца с увреждания, подлежащи на записване в първи клас.

Община Ямбол отчита приоритетните и предстоящите ангажименти при провеждане на социалната политика на местно ниво през изминалата и настояща година, и поради тези причини към края на 2013 г. не е разкрила горепосочените социални услуги.

Нови социални услуги:

В края на 2012 г. е изграден **„Общностен център - Ямбол за интегрирано предоставяне на социални услуги на деца и семейства в риск“**.

Разкрит е **Център за настаняване на деца в град Ямбол**.

Към настоящия момент Центърът за обществена подкрепа Ямбол, Дневният център за деца с увреждания Ямбол, Центърът за социална рехабилитация и интеграция и Центърът за настаняване от семеен тип са обединени и функционират в създадения през 2012 г. Комплекс за социални услуги за деца и възрастни, като самостоятелно действащи форми на социални услуги в общността и такива от резидентен тип. **Комплексният център за социални услуги в град Ямбол за осигуряване на устойчиво градско развитие и социално включване е** финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“, стойност на проекта: 5 530 101.75 лева, продължителност на проекта: 24 месеца (03.02.2009 – 03.02.2011 г). Комплексът за социални услуги в гр.Ямбол може да послужи за пример като реализирана добра практика. В него се предоставят четири социални услуги. Част от тези социални услуги са разкрити в резултат на успешно реализирани проекти на Община Ямбол по ОП „Развитие на човешките ресурси“. Идеята на община Ямбол за създаване на Центъра и предоставяне на различни дейности е пример за това как няколко социални услуги могат успешно да съжителстват под един покрив. Той е пример за добра практика по отношение на това, как мерките по различните оперативни програми се съчетават и допълват.

По Оперативна програма „Регионално развитие“ – 2007 – 2013 г., Проект „Подкрепа за деинституционализация чрез изграждане на социална инфраструктура за деца и младежи в риск в град Ямбол“, **през 2013 г. община Ямбол изгради три нови Центъра за настаняване от семеен тип и едно Защитено жилище**.

Разширяване дейността на Домашен социален патронаж в Ямбол

През 2013 г. беше създадено Звено за услуги в домашна среда към Домашен социален патронаж. Това стана възможно, след като през 2012 г. Община Ямбол кандидатства и защити Проект „Грижа и подкрепа в дома“, схема за безвъзмездна финансова помощ „Помощ в дома“. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Поетапно намаляване капацитета на ДДЛРГ „Ю. Гагарин“ гр. Ямбол. ДДЛРГ е специализирана институция, в която се предлага постоянна и седмична грижа за деца от 7 до 18 години включително или до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст. През 2009 г. капацитета на дома е бил 100 места, но на свое заседание Общински съвет Ямбол /тридесет и първо заседание на Общински съвет, проведено на 18 март 2010 г./, взема решение за поетапно намаляване капацитета на ДДЛРГ, който към настоящият момент е 60 места. Към 31.12.2013 г. настанените деца са 44, от които 2 деца ползват социалната услуга „Седмична грижа“.

Изводи и препоръки

1. ИЗВОДИ:

Визията и стратегическите цели, определени в Областната стратегия за развитие на социалните услуги на област Ямбол, запазват своята актуалност. Рамката на заложените приоритети съответства на проблемите и нуждите на целевите групи. В общинските стратегии за развитие на социалните услуги са заложени разнообразни социални услуги в общността, съобразени със спецификата на всяка една от общините.

Преходът от институционалната грижа към услуги предоставяни в общността и семейството, се реализира главно чрез разширяване на кръга от услуги, като дневни центрове, центрове за социална рехабилитация и реинтеграция, центрове за настаняване от семеен тип, защитени жилища.

Развива се моделът за предлагане на услуги в домашна среда/ личен и социален асистент, домашен помощник, приемна грижа, социален патронаж, обществени трапезарии/. Наблюдава се значителен подем на развитието на приемната грижа в сравнение с предходни години, както и продължаване на тенденцията към намаляване на броя на децата, настанени в специализираните институции в резултат на активизираната дейност на отделите „Закрила на детето” по превенция, реинтеграция, осиновяване и приемна грижа.

През втората половина на 2013 г. общините работиха активно за развитието на социални услуги в общността, планирани да стартират в началото на 2014 г. – Дневен център за хора с увреждания в с. Веселиново, Дневен център за стари хора в с. Скалица, стартирането на проектите по Компонент 2 на проект „Детство за всички”.

През 2013 г. бяха завършени и оборудвани сградите на новите услуги в община Ямбол – ЦНСТ и ЗЖ. Значително напредна и строителството на ЦНСТ в гр. Елхово.

Предоставянето на качествени и достъпни услуги за възрастни хора и хора с увреждания се осъществи с изпълнението на редица проекти по ОП РЧР – дейности „Социален асистент”, и „Домашен помощник”. По схема „Помощ в дома” се даде възможност на съществуващите домашни социални патронажи да разширят дейността си, като създадат Звена за услуги в домашна среда.

Реализирани са мерки по осигуряване на достъпна архитектурна среда за хората с увреждания в общините на областта.

По отношение на децата в риск са налице редица социални услуги, като особено вниманието трябва да се фокусира към децата с увреждания. Все още се наблюдава тенденция за неефективно използване на наличния капацитет от услуги за деца с увреждания, въпреки наличието на значително голям брой ползватели. Слабо обхванати или без подкрепа остават децата с увреждания в отдалечените или селски райони.

Ограничен е достъпа на хората с увреждания, живущи в малките и отдалечени населени места до подходящи социални услуги.

През 2013г. се извършиха подготвителни работи за стартиране на услуги през 2014г.

Липсват достатъчно услуги в общността и такива от резидентен тип за хора с деменция, психични разстройства, сензорни и физически увреждания;

Общините в област Ямбол положиха усилия и продължиха да търсят възможности да развият системата от социални услуги. Нереализирането на част от заложените услуги се дължи на недостатъчно добро планиране на възможностите за реализация на заложените услуги, както и на липса на финансови средства.

Необходима е сериозна инвестиция в укрепване капацитета на човешките ресурси за доброто и ефективно изпълнение на заложените дейности.

Центровете за социална рехабилитация и интеграция се утвърждава все повече в годините и доказва своята ефективност във времето; услугата става все по – търсена.

2. ПРЕПОРЪКИ

- Да продължи да се осигурят възможности за обучение, обмяна на опит и добри практики с цел развитие капацитета на екипите, ангажирани с управление на социалните услуги и на доставчиците;
 - Да се въведе практика за осъществяване на индивидуална и групова супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за подобряване качеството на предоставяните услуги;
 - Да се осигури периодична оценка на въздействието на услугите от гледна точка на реалния ефект върху потребителите, удовлетворяване на съществуващите нужди, реално „затваряне на входа” към институционалната грижа и въздействието върху общността;
 - Да продължи работата по развитие на приемната грижа в област Ямбол;
 - Предвид нарастване броя на бездомните лица на територията на областта е необходимо да се предприемат мерки за откриване на подходяща социална услуга;
 - Необходимо е разнообразяване на социалните услуги и развиване на нови и гъвкави, алтернативни услуги за хора с увреждания, които да съответстват на спецификата на потребностите в общината и се разширяват формите на социална подкрепа, като мобилна работа, подкрепа в домашни условия и др.;
 - Да продължи ефективното използване за финансиране от Структурните фондове на ЕС и усвояване на средства от различни национални и донорски програми в областта на социалните услуги;
 - Да се осигури добро управление на наличните ресурси и стимулиране участието на всички заинтересовани страни;
 - Да се насърчават доброволчески практики и осъществяване на по-тясно взаимодействие с неправителствения сектор в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на социалните услуги;
 - Да се разкрият междуобщински социални услуги, обхващащи потребители от повече от една община чрез изграждане на междуобщинско партньорство.

Приложения:

Приложение 1: Териториален разрез на социалните услуги в област Ямбол за 2013 година по общини

Приложение 2: Изпълнение на заложените цели, мерки и дейности в Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2011 – 2015 в област Ямбол към декември 2013 година